Է. ՏԱՐԻ 1971 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 5 ԱՒԵԼԵԱՑ 4382 — Հ. Տ. 10 ՕԳՈՍՏՈՍ 1890 — Ն. Տ. 22 ՕԳՈՍՏՈՍ 1890 — ՀԻՃՐ. 6 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1308 — ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՍՐԵՒԻ ԻՑԷ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه ده غلطه نورادونکیان خانده آره‌وك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ Պոլսոյ համար Տարեկան	160
» » Կիսամեայ	80
» » Եռամսեայ	40
Դուրսը » »	200
» » Կիսամեայ	100
Օտար երկիր	16
»	28

Դուրս տալ տարեկան Տոյնութեան վրայ 6
Խմբագրութեան գրչագրեր նամակ կամ դրութիւն եւ լրագիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 10 ՕԳՈՍՏՈՍ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

«ՄԻՋԱՆ»Ի ՄԷԿ ՆՈՐ ԲՕԴՈՒԱԾԸ
ՄԱՑԻ - ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԴԻՊՔԻՆ ՎՐԱՑ

Թէեւ մեր միւս թուրք պաշտօնակիցք կատարեալ լռութիւն կը պահեն, բայց Մէջն, որ իւր անցեալ հինգշաբթի աւուր (2 օգոստ.) թուով զարմանք կը յայտնէր թուրք լրագրաց լռութեան վրայ, իւր երէկի թուով երկրորդ յօդուած մը կը նուիրէ Մայր-Եկեղեցւոյ հանրածանօթ ցաւալի դէպքին, որոյ պաշտօնական ելքն ընթերցողք տեսան Աբէ-Եւի չորեքշաբթի աւուր թուով թարգմանեալ կառավարական Ցայտ-բեր-բեր-Ռէն մէջ։

Մէջնի այս նոր յօդուածն եւս իբրեւ հետաքրքրաշարժ ինչ կը ներկայացնենք մեր ընթերցողաց, վերապահելով մեր պատասխան։

Մէջնի նոր յօդուածին խորագիրը,—(զի խորագիրն անգամ ուշադրաւ,)— սա է՝ «ԱՆԿԵՂԾՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔ»։ Անկեղծութիւն կը պահանջէ իւր հայ պաշտօնակիցներէն, որք սակայն կեղծաւորութեամբ չմեղանչեցին այս խնդրոյս մէջ։ Եւ ինչ կը ձեռնարկէ՝ իւր ինքնուրոյն ոճով՝ անկեղծօրէն և համարձակապէս զրուցել մեզ ինչ որ իւր հայրենանուէր միտքէն կ'անցնի այս վշտալի դէպքին վրայ, որուն անպատճառ ուաղ կարեւորութիւն մը տալու կը յամառի ազգ ասիրաբար։

Մէջն կ'ըսէ թէ Պայրամին առաջին օրը Գուլ-Գափուի Հայոց եկեղեցւոյն մէջ պատահած ցաւալի դէպքին վրայ իւր հրատարակած խմբագրական ներքուստ և արտաքուստ արձագանգ գտած է մեծապէս։

«Այս այլազան արձագանգաց մէջէն մեզ ամենէն աւելի հաճելի էին տեղական հայ մամլոյն հերքողական պատասխանները։

«Մեք, յենլով պաշտօնապէս ստուգուած և հրատարակուած իրողութեանց վրայ, յիշեր էինք թէ Հայոց մէջ կան խռովայոյզներ որք Օսմ. Տէրութեան ամբողջութեան անհամաձայն դաւադրական խորհրդոց գէտ կը պնդեն։ Ցուցուցեր էինք թէ Հայոց ո՛չ անշեան ո՛չ ներկայն արդելք չեն իրենց որ մահմէտական և ուրիշ հայրենակցաց հետ եղբայրական սիրով հետամուտ լինին հասարակային հայրենեաց բարօրութեան, հաւատարմութեան շաղին մէջ։ Հետեւապէս, յոյս յայտներ էինք թէ հայ հասարակութիւնը նախաձեռնարկ պիտի լինէր այդ անպատեհ շարժման յանդգնողաց պատժուիլը պահանջելու, որպէս զի այս երկրին մէջ և արտաքոյ երկրին Հայոց համբաւը չաղարտի։

«Հայերէն հրատարակուող լրագիրք ոմանք, պնդելով թէ Օսմ. Տէրութեան միութեան և ամբողջութեան նոյն իսկ գոյն հարուած մը տալու տրամադիր Հայեր չեն գտնուիր, անպատեհ ցոյց տուին մեր խորհրդածութիւններ, որք հայրենակից ժողովրդոց մէջ պաղութիւն կրնան եղեր ձգել։

«Երբ այսպէս հայ լրագիրք մեր դրածին հակառակը կը պնդեն, յօդուած երկրին և Պետութեան կը փափաքէինք անկեղծապէս որ իրենք իրաւունք ունենային և մե՛ր խօսքը լինէր սխալ։ Բայց կը ցուցնէ որ իրենց դատը մերինին չափ ապացուցեալ չի թուիր դործնական իրողութեամբ։

«Եւ իրօք, կարդ մը վնասակար թերթերու գոյութիւնն որ չուրացուիր և ինչ ինչ խռովայոյզ շարժմունք կ'ապացուցանեն թէ՝ գուցէ օտար թելադրմանց անսալով՝ հայրենասիրական պարտաւորութեանց հակառակ գործող անհատք ոմանք կը գտնուին հայ ժողովրդեան մէջ, որ ո՛ւ և է կերպիւ պէտք չէ երբեք տածէ օսմանեան դաւաբար Պետութեան միութեան և ամբողջութեան ներհակ ձգտումներ։

«Թէ այս անհատք փոքր թիւ մը կը կազմեն, կամ թէ իրենց անպատեհ արարք անել կը մնայ՝ տարբերութիւն չըներ։ ամօթը կայ և կը մնայ հայ ժողովրդեան համար, և անյուշտ խորին վիշտ կը պատճառէ մեր հայրենասիրութեան և հաւատարմութեան։ (1)

«Կացութիւնը նկարագրելով ըստ հաստատեալ իրողութեանց, կը յուսայինք անկեղծապէս թէ յայս ուշիմ հայ ժողովրդեան եւս առաւել խոտելի պիտի թուէին այդ արարք և շարժմունք։»

Մէջն չի կրնար ընդունիլ որ իւր ընթացք թիւր մեկնուի, կամ իւր արտայայտած տեսութիւնք պարզապէս սխալ կարծիք մը համարուին հայ լրագրաց կողմէ։

«Ինչպէ՞ս։ Հապա, Պայրամին առաջին օրն, երբ՝ ընդհանուր բերկրութեան մէջեղ՝ Տէրութեան աւադանին և աստիճանաւորք կը փութային յոտս Գահոյից Նորին Օգոստափառ Վեհափառութեան՝ իրենց ծառայական խորին մեծարանքը մատուցանելու, ճիշդ այն պատկառելի և մեծավայելուչ արարողութեան միջոցին, հայ ժողովուրդը, Գուլ-Գափուի խռովայոյզ արկածն յառաջ բերելով և այն պաշտօնական սրբազան արարողութեան բարեկարգութիւնը խանգարելով, միթէ իւր մահմէտական հայրենակցաց դոհութեան և հնորհակալութեա՞ն արժանացաւ։ (2)

«Արդեօք կը կարծե՞ն թէ այս բաները դատելու չափ մտաւոր կարողութիւն և զգալու չափ սիրտ չկան ի մեզ, և թէ իրենց ամեն ոտնձգութեանց աչք դոցելու հարկադրուած ենք։

«Ամեն պարագայի մէջ, ակներեւ է թէ մեր պաշտօնակցաց կողմէ քիչ մը աւելի անկեղծութիւն ակնկալելու իրաւունք ունինք։

«Մեր կէտ նպատակին է թէ Տէրութեան պաշտօնական գործառնութեանց մէջ «Օսմանցի» փառաւոր անուամբ յորջորջեալ ամեն հասարակութեանց միջև «Մեք» և «Դուք» խորհրդական բացատրութեանց գործածման տեղի չմնայ։ Օսմ. Կայս. Կառավարութիւնն այս մասին ինքնայօժար կարգ մը զոհողութիւններ ընելով, խնդիրը տեսականորէն կարգադրած է։ Մնացեալն ո՛չ թէ Կառավարութեան ջանքերէն այլ ժամանակն օգնութենէն կ'ակնկալուի, կամ քաղաքային բարեկարգութեանց տակաւ ջրդիւնաւորումէն, և ինչ ինչ հասարակութեանց ինքնաբուխ աջակցութենէն, որպէս զի այն քաղաքային բարենորոգմունք օր յառաջ ընծային ակնկալեալ պտուղները։

«Լրագիր մը կը գրէ թէ «Հայք Օսմ. Տէրութենէն բաժնուիլ չեն ուզեր, այլ միայն Հայոց պատուոյ, կենաց և ընչից ապահովութիւն կը պահանջեն»։

«Այս բանիս ամենէն աւելի փափաքող մեր Օգոստափառ Վեհապետն ինքն է։ Ապահովութեան արդի չափն անբաւական համարելով, կայս. Կառավարութիւնը՝ զայն կատարելագործելու համար՝ չի կասիր նոր կազմակերպութիւններ, հաստատութիւններ և տնօրինութիւններ ի կիր առնել։ Այդ ապահովութեան չափն յայտ Կայսերական Կառավարութեան փափաքեալ աստիճանին հասնի թէ ոչ, ճշմարտութիւն մը կայ որ հերքում չի վերցներ։ այսինքն՝ Ն. Կ. Վեհափառութեան հայ հպատակաց պատիւը, կեանքն և ինչքն ամեն պարագայի մէջ Թուրքաց, Քրդաց և Արաբաց պատուոյն, կեանքին և ինչքին չափ և թերեւս աւելի պաշտպանութիւն և ապահովութիւն կը վայելեն արդէն։ Զայս դիւրին էր ապացուցանել, եթէ առանին բարեկեցութեան և հանրային հարստութեան մասնակցութեան վիճակագրական ցուցակք պատրաստուած լինէին։

«Ուրեմն, փոխանակ ըսելու «այն ինչ ազգին» կենաց, պատուոյ և ընչից ապահովութիւն, ի՞նչու չըսուի «տեղական ժողովրդեան» կենաց, պատուոյ և ընչից ապահովութիւն։ (3) Այս բանիս իբրեւ արդելք սա միայն կայ թէ հասարակութեանց ոմանց անհատներուն մէջ անկեղծութեան և փոխադարձ սիրոյ և հայրենակցութեան զգացմանց պակասութիւն մը կը նշմարենք դեռ։»

Մէջն, ևս քան զեւս բացայայտելու պէտքն զգալով, հետեւեալ կերպիւ իբրեւ անպատեհ կը նշանակէ բաժանողական ձգտումներն, որոց գոյութիւնը կը կարծէ նշմարել Հայ Ազգին մէջ։—

«Տէրութիւնն սկզբամբ ո՛չ մէկ ժողովուրդ առանձնաշնորհեալ նկատելով, ամենուն նկատմամբ հաւասարապէս արդարութիւն և պաշտպանութիւն ի գործ կը դնէ։ Մանաւանդ Հայ Ազգն այլ եւս մասնաւոր իրաւունք մը չունի Օսմ. Տէրութեան վրայ։

«Ենթադրենք թէ բանն այնպէս չլինի։ Ենթադրենք թէ Հայք պատճառներ ունենան Օսմ. Տէրութենէն բաժնուելու համար աշխատելու։

«Բայց դարձեալ խոհեմութիւն չեն կրնար համարել այդպիսի ընթացքի մը հետեւիլ։ Եւ այս՝ երկու պատճառաւ։ Նախ, Հայք որ Օսմ. Տէրութեան ամեն կողմերը ցրուեալ են, ո՛չ ուրեք բնակչաց մեծամասնութիւն կազմած են (4)։ Եւ երկրորդ, Եւրոպա Օսմ. Տէրութեան մէջ քաղաքական շարժումներն և անոնի ակնկալութիւններն յանցելումն քաջալերելուն համար ա՛նքան դառնապէս զղջացած է—թէեւ ուշ—որ՝ չնորհիւ Օգոստափառ Վեհապետին՝ Եւրոպա այլ եւս այնպիսի ոտնձգութիւններ ընելու փափաք չի տածեր բնաւ։

«Ուստի, մինչեւ իսկ եթէ Օսմ. Տէրութեան վարչութեան մէջ կենան պատճառներ որք այն Տէրութենէն բաժնուելու շարժման իրաւունք տան, դարձեալ հարկ անհրաժեշտ է ջանալ այն պատճառները բառնալու անկեղծ և զգուշաւոր գործողութեամբ։ Բայց երբ դիտենք թէ՝ չնորհիւ Կայսերական ջանից և հոգածութեանց՝ այնպիսի պատճառներ չեն մնացած, ո՞չ ապաքէն բնական է խորին ցաւ զգալ եթէ Օսմ. Տէրութենէն բաժնուելու ձգտումնք և շարժմունք տակաւին շարունակեն։»

(1)· Իւր նախորդ յօդուածով մեր յարգոյ պաշտօնակից կը հաստատէր թէ Ազգին ամբողջութիւնը պատասխանատու չի կրնար բռնուիլ իւր անդամոց ոմանց ծայրայեղ արարքներուն համար։

(2)· Մէջն ահռելի հակասութեան մէջ է։ Քիչ մը վերը կ'ըսէր թէ խռովայոյզք քանի մը անհատք են, ինչպէս Պաշտոնական Ցայտ-բեր-բեր-Ռէնն ալ երեւցաւ։ մինչ հոս՝ այս ծանրակշիռ յարձակողական պարբերութեան մէջ՝ բովանդակ հայ ժողովուրդն այն խռովութեան մասնակից եւ գործակից ցուցնելու չափ յառաջ կը տանի ծայրայեղութիւնը։

(3)· Հայ լրագրաց մէջ չգրուեցաւ այնպիսի դիտողութիւն մը թէ «կենաց, պատուոյ և ընչից ապահովութիւն Հայոց համար միայն պէտք են»։

(4)· Ուրեմն, եթէ մեծամասնութիւն կազմէին, կամ կազմել կարծէին, ներելի պիտի լինէ՞ր իրենց այն տեսակ բաժանողական խորհուրդներ տածել։ Զարմանալի է որ այս պարզ դիտողութիւն կը վրիպի մեր հայրենասէր և ուշիմ պաշտօնակցին սրատես աչքէն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՎԷՌՆԵԱՆ ԴԻՊԵՐ ԵՒ ԶՐՈՑՑՆԵՐ

Ֆերտինանտ իշխանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ շատ դիտուեր է թէ, կ'ըսէ Մօն. Օրիանթալ, Աւստրիոյ և Գերմանիոյ դեսպանք իշխանական պալատան տումարին մէջ իրենց բովանդակ պաշտօնական տիտղոսով արձանագրուեր են։ Այս բան առաջին անգամ պատահեր է։

—Սերպիոյ Ալեքսանդր պատանի թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ խնդակցութիւններ ղրկեր կամ մատուցեր են արեպիսի սերպ սովորութիւններս։

—Ինչպէ՞ս չեմ ուզեր։ Ես կին եմ, պարոն, այսինքն ծայրայեղ հետաքրքրութիւն։ Եթէ այդ բանը ծածկէք ինձմէ, կը նեղանամ։

Այն ատեն, ոգեւորեալ շեշտով մը, Պ. տը Լասէռ՝ մարգիզուհւոյն նկարագրեց Սէն-Ժէրմէնի անտառին մէջ երկու սիրահարաց հանդիպումն։ իր յուզումն, անոր յաջորդող ներքին խռովութիւնն, իր մտածմանց տանն ու վրայ ըլլալն, իր միտքը պաշարող նոր գաղափարները։ վերջապէս բոլոր այն զանազան զգացումները զորս կրած էր մինչեւ այն վայրկեանն յորում, մարգիզուհւոյն հրաւէրն յիշելով, Սէն-Ժէրմէնէն մեկնած էր Պրէսիոնի գղեակը գալու համար։

Տիկին տը Մօնբրէէ մեծ ուշադրութեամբ մտիկ ըրած էր անոր խօսքերուն, մերթ ընդ մերթ թեթեւ ժպիտ մը միայն ունենալով։

Վեպայրկեան մը լուռ մնալէ յետոյ, խօսք առաւ։

—Սիրելիդ իմ կոմս, ըսաւ, գորովալիր հեգնութեամբ մը, ձեր գլխուն եկածը ճակատագրային բան մըն է, եւ կը զարմանամ որ աւելի կանուխ չպատահեցաւ։

Յետոյ, ձայնը փոխելով, շարունակեց։

—Կոմս, կը չնորհաւորեմ զձեզ՝ վերջապէս ուրիշ մարդոց նման գաղափարներ ունենալնուդ համար։ ուրախ եմ տեսնելով որ ձեր մենակեցութիւնը թողուցիք։ Աշխարհ մտաք, ինձի համար յարութիւն առած մէկն էք։ Ա՛հ, կ'օրհնեմ այն սիրային ամրը որ, առանց բնաւ կասկածելու, ձեր աչքերն ու սիրտը բանալու զօրութիւնն ունեցաւ։ Բայց, սիրելի կոմս, եթէ ձեր միտքը լաւ հասկցայ, իմ գեղեցիկ աչքերս դիտելու համար չէ որ ձեր մենատանը թողլով Պրէսիօն եկած էք։

—Ո՛հ, տիկին մարգիզուհի՛։

—Կոմս, քառասուն երկու տարեկան այրի մը—այս է իմ տարիքս — ծաղրելի պիտի ըլլար եթէ չափազանց յատկութիւններ ունենար։ Շիտակը, ես չեմ տարակուսիր ձեր բարեկամութեանը վրայ. զձեզ չփոթած տեսնելով, և տեսնելով որ այդ կացութենէն ազատելու համար ինծի կը դիմէք, կը հաւատամ որ ձեր բարեկամութեան մէկ ապացոյցը կուտաք ինձ։ Յոյսերնիդ իմ վրայ դրեր էք։ ձեր վստահութիւնը պատիւ կը բերէ ինձ և գոհունակութիւն կը պատճառէ։ Կ'ուզէք ամուսնանալ։ լա՛ւ. ձեռքս եկածը պիտի ընեմ որպէս զի ձեզ արժանի ընկերուհի մը գտնէք։

—Ա՛հ, շատ բարեսիրտ էք, տիկին։

—Չեմ գիտեր։ բայց բարեկամներս կը սիրեմ։ Այսպէս ուրեմն, որոշուած է։ ապագայ Լասէռ կոմսուհին փնտռելու պիտի ձեռնարկեմ։

—Տիկին մարգիզուհի, ես կը կարծեմ թէ արդէն գտած եմ զայն։

—Այն ատեն, սիրելի կոմս, ինձի ուրիշ ընելիք չի մնար։

—Ընդհակառակը շատ բան ունիք ընելու։

—Լաւ չեմ հասկնար։

—Մարդոց երջանկագոյնը պիտի ըլլամ՝ եթէ օրիորդ Էլէն տը Նուատմո՛ն, գոչեց մարգիզուհին։

—Այո՛։

—Բայց հազիւ կը ճանչնաք զայն։

—Ի՞նչ փոյթ, մէկ վայրկեանը բաւական եղաւ ինձ զայն սիրելու համար։

—Կը սիրէ՞ք զինքը։

—Բոլոր հոգւովս։

—Ճշմարիտն, երբ գիտնականները սիրել սկսին, սոսկալի մարդեր կը դառնան։ Դէպլինմ մտաք, մանկամարդ աղջիկ մը կ'երգէր։ մտիկ ըրիք, երեսը նայեցաք, ինքը չիկնեցաւ, աչքերը վար կախեց... և ահա սրտերնիդ բռնկեցաւ։

—Երկու խօսքով կացութիւնը պարզեցիք։

—Ասոր կ'ըսեն կրակուքոց կերպով սիրոյ գիրկը նետուիլ։

—Ըսեմ ձեզ թէ ի՞նչ պատճառաւ այսքան արագ կ'երթամ։ ճաշարան այնքան երկար սպասելէ յետոյ, կ'ըզգամ թէ անապարելու է։

—Բայց գոնէ մնածելու ժամանակ ունենալու էք։

—Մտածած եմ։

—Արդէ՞ն։

—Այո՛։

—Սիրելի կոմս, ձեզի պէս զարմանալի մարդ չեմ տեսած։

—Գիտեմ որ տարօրինակ մարդ մըն եմ, բայց վերջապէս հարկ է որ ուրիշներէն զանազանուիմ։

(Շարունակելի)

—)(11)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻԹՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՆԿՈՒՄԸ

Մտային այն կացութեան մէջ յորում կը գտնուէր կոմսը մէկ քանի օրէ ի վեր, մեծ բանի մը պէտք չիկար որ երեւակայութիւնը բորբոքէր ու գրգռուէր։ Օրիորդ Նուատմոնին երգելը լսելով յուզուած էր։ յետոյ, փոխանակ մանկամարդ աղջկան գեղեցկութիւնը փարատել ջանալու, ընդհակառակն իր բոլոր ուշադրութիւնն անոր վրայ կեդրոնացուցած էր։ Դեռ մի քանի ժամէ ի վեր միայն կը ճանչնար էլէնը, և արդէն իսկ կը սիրեր զնա։

Կէս գիշերը մէկ ժամ անցած պանդեցան։ Սակայն կոմսը մինչեւ լոյս անքուն մնաց։ Նուագածութեան ձայնը կը հնչէր միշտ ականջին։ Անդադար աչացը առջեւէն կ'անցնէր օրիորդ Նուատմոն, ուսերուն անցուցած սպիտակ թեւեր, լուսաճաճանչ սերովբէի մը պէս, որուն նմանութիւնը կ'ընծայէր դէմքը, եւ կը կարծէր լսել միշտ անոր երգելը։

Սիրել տրտով միշտ երջանիկ
Կոմսը ելաւ, հագուեցաւ, դուրս ելաւ խուցէն եւ գնաց շրջիլ դարաստանին մէջ, գլանիկ մը ծխելով։

Երբ մտածեց թէ տիկին տը Մոնբէռէ եկած ըլլալու էր, դղեակ մտաւ։ Վայրկեան մը առաջ մարգիզուհին զանգակը զարկած էր սենեկապանուհին կանչելու համար։ Կոմսն հարցուցեալ տուաւ մարգիզուհւոյն թէ կրնա՞ր զինքն ընդունիլ։ Ի պատասխանի, մարգիզուհին խնդրել տուաւ Պ. տը Լասէռ կոմսէն որ հաճի իր զարդասենեակը մտնել, ուր ինքն ալ պիտի երթար վայրկեանէ մը։ Եւ արդարև չատ չանցած մարգիզուհին կոմսին քով գնաց։

—Խօսեցէ՛ք տեսնենք, սիրելի կոմս, ականջս ձեզ է։

—Նախ պարտաւոր եմ իմացուցեալ ձեզ թէ պիտի զարմանաք։

—Աւելի լաւ։

—Եւ թէ զիս ամեն ժամանակէ աւելի յիմար պիտի գտնէք։

—Այդ տեղ կա՛նգ առէք, ընդմիջեց մարգիզուհին, կրնայ ըլլալ որ երբեմն ըսած ըլլամ թէ վայրենիին մէկն էք. բայց երբէք խենդի տեղ դրած չեմ զձեզ։ Երէկ բոլորովին սքանչելի վարմունք մը ունեցաք, եւ պէտք է խոստովանիլ թէ, երբ հիւրերուս ըսի թէ իմ լաւագոյն բարեկամներէս մին էիք, հպարտացայ ձեզմով։ Բայց թողունք այս ամենը։ Խօսեցէք, անհամբեր եմ զձեզ լսելու։

—Ուրեմն, տիկին մարգիզուհի, ըսեմ ձեզ թէ լուրջ որոշում մը տուած եմ։

—Ձեր բոլոր ըրածները լուրջ են արդէն։ Ի՞նչ է տեսնենք խնդիրը։

—Կը փափագիմ ամուսնանալ։

Մարգիզուհին իր խոշոր աչքերն անոր վրայ յառեց շեշտակի։

—Իրա՞ւ կ'ըսէք։

—Ամենայն լրջութեամբ։

—Ուրեմն երէկ իրաւունք ունէի ըսելու թէ կերպարանափոխուած էք։

—Ճշմարիտ է, հիմնական փոփոխութիւն մը կատարուած է ամբողջ անձիս վրայ։

—Շատ գոհ եմ, սիրելի կոմս.

—Ձեզմէ բան մը ծածկել չեմ ուզեր։ կ'ուզէ՞ք որ պատմեմ ձեզ թէ մէկ օրուան մէջ ինչպէ՞ս ի բաց թողուցի իմ բոլոր նախկին սովորութիւններս։

—Ինչպէ՞ս չեմ ուզեր։ Ես կին եմ, պարոն, այսինքն ծայրայեղ հետաքրքրութիւն։ Եթէ այդ բանը ծածկէք ինձմէ, կը նեղանամ։

Այն ատեն, ոգեւորեալ շեշտով մը, Պ. տը Լասէռ՝ մարգիզուհւոյն նկարագրեց Սէն-Ժէրմէնի անտառին մէջ երկու սիրահարաց հանդիպումն։ իր յուզումն, անոր յաջորդող ներքին խռովութիւնն, իր մտածմանց տանն ու վրայ ըլլալն, իր միտքը պաշարող նոր գաղափարները։ վերջապէս բոլոր այն զանազան զգացումները զորս կրած էր մինչեւ այն վայրկեանն յորում, մարգիզուհւոյն հրաւէրն յիշելով, Սէն-Ժէրմէնէն մեկնած էր Պրէսիոնի գղեակը գալու համար։

Տիկին տը Մոնբրէէ մեծ ուշադրութեամբ մտիկ ըրած էր անոր խօսքերուն, մերթ ընդ մերթ թեթեւ ժպիտ մը միայն ունենալով։

Վեպայրկեան մը լուռ մնալէ յետոյ, խօսք առաւ։

—Սիրելիդ իմ կոմս, ըսաւ, գորովալիր հեգնութեամբ մը, ձեր գլխուն եկածը ճակատագրային բան մըն է, եւ կը զարմանամ որ աւելի կանուխ չպատահեցաւ։

Յետոյ, ձայնը փոխելով, շարունակեց։

—Կոմս, կը չնորհաւորեմ զձեզ՝ վերջապէս ուրիշ մարդոց նման գաղափարներ ունենալնուդ համար։ ուրախ եմ տեսնելով որ ձեր մենակեցութիւնը թողուցիք։ Աշխարհ մտաք, ինձի համար յարութիւն առած մէկն էք։ Ա՛հ, կ'օրհնեմ այն սիրային ամրը որ, առանց բնաւ կասկածելու, ձեր աչքերն ու սիրտը բանալու զօրութիւնն ունեցաւ։ Բայց, սիրելի կոմս, եթէ ձեր միտքը լաւ հասկցայ, իմ գեղեցիկ աչքերս դիտելու համար չէ որ ձեր մենատանը թողլով Պրէսիոն եկած էք։

—Ո՛հ, տիկին մարգիզուհի՛։

—Կոմս, քառասուն երկու տարեկան այրի մը—այս է իմ տարիքս — ծաղրելի պիտի ըլլար եթէ չափազանց յատկութիւններ ունենար։ Շիտակը, ես չեմ տարակուսիր ձեր բարեկամութեանը վրայ. զձեզ չփոթած տեսնելով, և տեսնելով որ այդ կացութենէն ազատելու համար ինծի կը դիմէք, կը հաւատամ որ ձեր բարեկամութեան մէկ ապացոյցը կուտաք ինձ։ Յոյսերնիդ իմ վրայ դրեր էք։ ձեր վստահութիւնը պատիւ կը բերէ ինձ և գոհունակութիւն կը պատճառէ։ Կ'ուզէք ամուսնանալ։ լա՛ւ. ձեռքս եկածը պիտի ընեմ որպէս զի ձեզ արժանի ընկերուհի մը գտնէք։

—Ա՛հ, շատ բարեսիրտ էք, տիկին։

—Չեմ գիտեր։ բայց բարեկամներս կը սիրեմ։ Այսպէս ուրեմն, որոշուած է։ ապագայ Լասէռ կոմսուհին փնտռելու պիտի ձեռնարկեմ։

—Տիկին մարգիզուհի, ես կը կարծեմ թէ արդէն գտած եմ զայն։

—Այն ատեն, սիրելի կոմս, ինձի ուրիշ ընելիք չի մնար։

—Ընդհակառակը շատ բան ունիք ընելու։

—Լաւ չեմ հասկնար։

—Մարդոց երջանկագոյնը պիտի ըլլամ՝ եթէ օրիորդ Էլէն տը Նուատմոն հաճէր հետս ամուսնանալ։

—Էլէն տը Նուատմո՛ն, գոչեց մարգիզուհին։

—Այո՛։

—Բայց հազիւ կը ճանչնաք զայն։

—Ի՞նչ փոյթ, մէկ վայրկեանը բաւական եղաւ ինձ զայն սիրելու համար։

—Կը սիրէ՞ք զինքը։

—Բոլոր հոգւովս։

—Ճշմարիտն, երբ գիտնականները սիրել սկսին, սոսկալի մարդեր կը դառնան։ Դէպլինմ մտաք, մանկամարդ աղջիկ մը կ'երգէր։ մտիկ ըրիք, երեսը նայեցաք, ինքը չիկնեցաւ, աչքերը վար կախեց... և ահա սրտերնիդ բռնկեցաւ։

—Երկու խօսքով կացութիւնը պարզեցիք։

—Ասոր կ'ըսեն կրակուքոց կերպով սիրոյ գիրկը նետուիլ։

—Ըսեմ ձեզ թէ ի՞նչ պատճառաւ այսքան արագ կ'երթամ։ ճաշարան այնքան երկար սպասելէ յետոյ, կ'ըզգամ թէ անապարելու է։

—Բայց գոնէ մնածելու ժամանակ ունենալու էք։

—Մտածած եմ։

—Արդէ՞ն։

—Այո՛։

—Սիրելի կոմս, ձեզի պէս զարմանալի մարդ չեմ տեսած։

—Գիտեմ որ տարօրինակ մարդ մըն եմ, բայց վերջապէս հարկ է որ ուրիշներէն զանազանուիմ։

(Շարունակելի)

ւելցած է Միացեալ Նահանգաց բնակիչներուն վրայ, որ ըսել է աւելի քան 30 առ 100 առաւելութիւն, որ ուրիշ հին թէ նոր ո՛և է երկրի համար անօրինակ աճում մ'է։

Աւելորդ է բացատրել թէ Միացեալ Նահանգաց ժողովրդեան այս արագ աճումն ո՛չ միայն բուն ամերիկացի ժողովրդեան ծննդոց աճման վերագրելի է, այլև գաղթականութեան, ըստ որում ամեն տարի Եւրոպայէն իբր մէկ միլիոն մարդիկ կը գաղթեն ի Միացեալ Նահանգս։

ԻՆՖԼՈՒԵՆՑԱ

Ինֆլուենցան վերստին երեւցաւ ի Պրեսլաւ (Սիլեզիա, Բրուսիա), և մեծաւ սաստկութեամբ կը ճարակի։ Այս անգամ իւր ախտանիշք կը տարբերին անցեալ տարուան ախտանիշէն։ Շնչառական գործարանաց հիւանդութիւնք նուազ են։ ընդհակառակն, յաճախագէպ են գլխու ցաւեր եւ մահաբեր թմրութիւնք։

ԱՆԳԼԻԱ

Ֆրանքով բացատրեալ, սա է այժմ Անգլիոյ հանրային պարտուց քանակութիւնը։—

1857ին, Խրիմու պատերազմէն ետքը, Անգլիոյ հանրային պարտքը կը հանէր 20 միլիառ 928 միլիոն 600,000 ֆր.ի։ Երեսուն երեք տարուց ընթացքին մէջ երեք միլիառ 680 միլիոն ֆր. զեղչուելով, այժմ հանրային պարտուց գումարն է 17 միլիառ 248 միլիոն 600,000 ֆր.։

Լորտ Սալիսբրիի նախարարութեան կազմութենէն ի վեր (1886), հանրային պարտքէն մէկ միլիառ 308 միլիոն 450,000 ֆր. զեղչուած է չորս տարուց մէջ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՐԲԻԱ

Մոն. Օրիանթալ կ'ըսէ թէ Բ. Դրբան և Սերպիոյ միջեւ գոհացուցիչ կարգադրութիւն մը յուսալի էր զանազան առկախ խնդրոց վրայ, և ի մասնաւորի Փրիչթինայի սերպ հիւպատոսին սպանման վրայ։ Բայց այժմ կը ծանուցուի թէ կայս. կառավարութիւնը մերժողական պատասխան տուած է սերպ դեսպանին պահանջմանց։ Բ. Դուռը կ'ըսէ թէ յիշեալ հիւպատոսն սպանողն և մեղսակիցք ձերբակալուած և Սկիւպի դատարանին յանձնուած լինելով, տեղական իշխանութիւնն ստանձնած է ասոնց պէտք եղած պատիժը տալ, և Կառավարութիւնն՝ իւր պարտաւորութիւնը կատարած լինելով՝ մասնաւոր գոհացում տալու կամ դրամական հատուցում ընելու պարտաւոր չէ։

ԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ցնտեսական խորհուրդն իւր նախընթաց աւուր նստին մէջ նկատողութեան առաւ Գումգարուի դրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մատակարարութեան հայոց քնութեան համար կազմեալ յանձնաժողովոյ տեղեկագիրն, որ կը պարունակէ 1862էն մինչեւ 1889 դեկտեմբեր վերջի հաշիւները, դոյից ու կարասեաց ցուցակն և կալուածոց վիճակագիրը։ Խորհուրդը գոհունակութիւն յայտնեց յանձնախմբի այս կարեւոր աշխատութեանը համար։

Խորհուրդն իւր նոյն նստին մէջ վաւերացուց Նարլը Բաղչի, Դասըմ Փաշայի և Պէշիքթաշէրի եկեղեցեաց թաղային հաշիւները։

Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Յովհաննէսեան, նախկին առաջնորդ Զուզայի, յառաջիկայ կիրակի առաւօտ պատարագ պիտի մատուցանէ Գուրուչէշմէի եկեղեցւոյն մէջ։

Արժ. Մեսրոպ վարդապետ Ճերմակեան յառաջիկայ կիրակի առաւօտ պատարագ պիտի մատուցանէ Գարթալի եկեղեցւոյն մէջ, որոյ տօնախմբութիւնն է։

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ Կրթական Տեսուչ Կարապետ էֆ. Իւթիւճեան հանգուցեալ Յակոբ Արշակ էֆ.ի դագաղին վրայ դամբանական խօսած է ոչ թէ իւր կողմանէ, իրր հանգուցեալին վաղուանցեալ մտերիմն, ինչպէս հրատարակած էինք երէկ, այլ յատուկ յանձնարարութեամբ Ուսումնական Խորհրդոյ՝ այդ մարմնոյն կողմէ խօսած է։

Ուսողութեան և չափագիտական ուսմանց ուսուցիչ Վահան էֆ. Հաղարպետեան այսօր կը մեկնի ի Բարիզ՝ իր ուսումը կատարելագործելու համար Բէն Շուէրի (Կամիջոց և Մեսուրեաց) վարժարանին մէջ։

Ուսումնական Խորհուրդն իւր վերջին անգամ ընդհանուր վարժարանաց համար պատրաստած դասուց ծրագրին համաձայն՝ թուաբանութեան վեց տարուան դասընթացքով դասագիրք մը պատրաստել տուած էր Ազգ. վարժարանաց չափագիտութեան ուսուցիչ Արիստակէս էֆ. Պոյաճեանի։ կը ծանուցանենք թէ սոյն դասընթացքին Ա և Բ տարիներն ի լոյս ընծայուած են «ԲԱՆԱՒՈՐ ԵՒ ԴՐԱՒՈՐ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ» անուանով և միւս տարիներն հետզհետէ պիտի հրատարակուին Պաղատատեան տպարանէն։ Այս դասագիրքերն՝ իրաքանչիւրն իւր ուղեցոյցն ունենալով՝ կը յուսանք թէ ազգ. փոքրահասակ մանուկներն ասկէ յետոյ օրինաւոր դասագիրքով իրենց զարգացման աստիճանին համաձայն՝ թուաբանութեան կարեւոր ուսման մէջ արդիւնաւոր ընթացք մը պիտի ունենան։

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

—

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՀԱԳ ԱՇԽԱՐՀԻԿ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Հրատարակեցաւ 40դ թերթն որ կը հասնի մինչեւ Mésallier բառը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՆՈՒԹԻՒՆՔ

Իւլայի առաջին աստիճան տարուեցաւ Բրէզրինի կառավարիչ Համոի պէյի։

—

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տարուեցաւ Վիէննայի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Սուպհի պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Սէլանիկի ամրութեանց շինութեան յանձնաժողովին պատասխանատուներէն գնդապետ Շիւքրի պէյի և Սպարապետի Դրան ընդհանուր պիտոյից քննիչ յանձնաժողովոյ պաշտօնեայներէն դեր-գրնդապետ Էսմէր Նուսրէթի պէյի ու հազարապետ Ճէմիլ պէյի։

—

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ֆրանսական դեսպան Մոնդէպէլլօ կոմսը, աւստրիական դեսպան Պառոնը Քալիչէ և ռուսական դեսպանատան գործակատարն երէկ Բ. Դուռը գնացին և յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

—

ՆԱԶԸՄ ՊԷՅ

Ոստիկանութեան նախարար Նազըմ պէյ երէկ պարսկական հիւպատոսարանը գնաց և տեսակցեցաւ ընդհանուր հիւպատոս Յովհաննէս խանի հետ։

—

ՍԱՄՈՆԻ ՀԱՑԵՐը

Այս աւուր թուրք լրագրաց մէջ հրատարակուած է Սամոնի հայոց կողմէ՝ կայս. պալատան առաջին քարտուղարին ուղղեալ հանրագիր մը, որով, ծանուցանելէ յետոյ թէ չնորհիւ Վեհ. Սուլթանի անդորր ու բարեբաստիկ կեանք մը կ'անցնին, իրենց ներախտագիտութիւնն ու չնորհակալիքը կը յայտնեն։

Հանրագրին ստորագրողք ջերմ բարեմաղթութիւններ կ'ընեն վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի, յայտարարելով որ Ն. Վեհափառութեան բոլոր բարձանքներն են միշտ իւր հպատակաց բարօրութիւնն ու անդորրութիւնը, ուսմանց ու գիտութեանց յառաջդիմութիւնն եւ երկրագործութեան, արհեստներու ու առեւտրի զարգացումը։ Միանգամայն կը ծանուցանեն թէ Վեհ. Սուլթանի այն չնորհն, որով Սամոնի հիւսիսակողմը գտնուած ճահիճին ցամաքեցուցման ձեռնարկուած է, յանձնուն երախտապարտ թողած է թէ՛ տեղւոյն և թէ՛ շրջակայից բոլոր բնակիչները։ Հանրագիրն այս առթիւ գոհութեամբ կը յիշատակէ Տրապիզոնի կուսակալ Ալի պէյի և Սամոնի կառավարիչ Մուհիտտին փաշայի բարւոք ու արդիւնաւոր պաշտօնավարութիւններն։

Հանրագրին ներքեւ գրուած են հետեւեալ ստորագրութիւնք։

Կրօնական գլուխ Ահարոն, Յակոբ Կէօսիկեան, Ստեփան Թիւրպէան, Բէրովբէ Փարսգեան, Օհան Արլոնեան, Յեսու Աղվանեան, Միքայէլ Թոդասլեան, Գէորգ Սէֆէրեան, Մատթէոս Կիւլէնկեան, Ստեփան Պաղասարեան, Տիգրան Զամբէրթէկեան, Օհան Թոյուճեան, Դանիէլ Գալլաքեան, Օնիկ Բէլրիեան, Խաչիկ Պողոսեան, Եդուարդ Մուրատեան, Ենովք Կէնճեան, Թորոս Սարգիսեան, Մուրատ Հէրզեան, Երեմիա Վարդիկեան, Միսաք Մաքարեան, Միսակ Տոնիկեան, Սինեքերիմ Զէյլէեան, Կարապետ Աբրահամեան։

—

ՁՄԻՌՆԻՈՅ ՔԱՐԱՓՈՒՆՔ

Զմիւռնիոյ քարտիանց խնդրոյն պատճառաւ ծագած անհամաձայնութիւնը քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը նախընթաց օր վերջին անգամ ի նիստ գումարուելով, իւր տեղեկագիրը պատրաստեց եւ մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

Սոյն յանձնաժողովը կը կազմեն Եւմոական ու կայս. անձնական Դանձուն նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա, Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Վսեմ. Բաքի փաշա, Մաքսային վերատեսուչ Վսեմ. Հասան Ֆէհմի փաշա, Դատական նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Վահան էֆֆենտի և Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամներէն Ֆերիդ Թէվֆիգ փաշա։

—

ՐԻՒՈԴԷՄ ՓԱՇԱ

Սխալ է, կ'ըսէ Մէսրէլ Ֆէրէճէ, թէ Լոնտոնի օսմ. դեսպան Ռիւոդէմ փաշա Անգլիոյ թագուհւոյն կողմէ հրաւիրուեր է Դերմանիոյ կայսեր հետ տեսակցութիւն մը ունենալու համար։ Ռիւոդէմ փաշա Հուայդ կղզին գրանուելով, սեղանի հրաւիրուեր է Վիքթորիա թագուհւոյն կողմէ, և յետոյ Վիլհէլմ Բ. կայսեր ներկայացուեր է որուն հետ շատ հակիրճ տեսակցութիւն մը ունեցեր է։

—

ՀԱՆՐԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԷՅԼԷՐ-ՊԷՅ

Պէյլերպէյի ու Զէյնէլբէյի բարձանց վրայ դողեր երեւան եկած ըլլալով, Սեպտեմբերի կառավարիչ Պահրի փաշա հրամաններ տուած եւ միջոցներ ձեռք առած էր անոնց ձերբակալման համար։ Այժմ կիմանանք թէ Ն. Վսեմութիւն առջի գիշերն ինք անձամբ շրջելով այդ գիւղերը, նոր միջոցներ ձեռք առնել տուեր է հանրային ապահովութեան համար։ Պահրի փաշա դժգոհ մնացեր է Զէյնէլբէյի մէջ ի գործ դրուած ոստիկանական հսկողութենէն։

(Մէնիրէօ)

—

ՍԱՄԻՒԷ ՓԱՇԱ

Կարնոյ նախորդ կուսակալ Սամիհ փաշա երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց Տրապիզոնէն եկող շոգենաւով։

—

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մէյսէ և ձէրսէ։ — Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, Մէքքէի մէջ օգոստոս 8ին 17 մահեր պատահած են, որոց 6ը հնտախտէ և 11ը սովորական հիւանդութիւններէ։ Ճիտտէի մէջ եւս նոյն օրը հնտախտէ 6 մահեր պատահած են։

Ա-է-կ-ա է-ս-ս-ա-ն-ի։ — Մուսուլէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Շէհր Զոր գաւառի Բանիյէ գաւառակէն հինգ ժամ հեռուն գտնուած երեք գիւղերու մէջ օգոստոս 2ին հնտախտ ծագելով, տասը հոգի մեռեր են։ Այս լուրին վրայ անմիջապէս բժիշկներ ղրկուեր են այդ կողմերն, հարկ եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առնելու և ախտին ճարակումն արգիլելու համար։

Բաղդատի մէջ օգոստոս 6ին եւս հնտախտ ո՛րև է դէպք պատահած չէ։

Մէքքէ։ — Վալէնսիայի մէջ օգոստոս 5էն մինչեւ 6, երեք օրուան մէջ հնտախտի 95 դէպքեր և 46 մահեր պատահած են։ Թոնի նահանգին մէջ նոյն թուականին վեց հոգի հնտախտէ բռնուելով, երկուքը մեռեր են։ Պատայոսի մէջ եւս երկու մահեր պատահած են։

Եէյէդ։ — Մէրէ, ըստ իւր մասնաւոր տեղեկութեանց, կը ծանուցանէ թէ Գահիրէի մէջ հնտախտ երեւան եկած ըլլալու զրոյցը բոլորովին անհիմն է և թէ քաղաքին առողջապահական վիճակն յոյժ գոհացուցիչ է։

* * *

Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարին նախագահութեամբ կազմեալ առողջապահական յանձնաժողովն երէկ եւս ի նիստ գումարուելով, զբաղեցաւ հանրային առողջապահութեան և մաքրութեան վերաբերեալ խնդիրներով։

—Մայրաքաղաքս հասած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Բաղդէի մէջ հնտախտ ծագեր է։ Գայով Վանայ մէջ հնտախտ ծագած ըլլալու զրոյցին, առողջապահական վարչութիւնը տակաւին պատասխան ստացած չէ իւր կրկնակի հեռագրաց։

—Պոլսոյ մաքսատան վարչութիւնը պատուիրեր է բեռնակրաց՝ ներկայ եղանակին մէջ զգուշանալ պտղոց չափազանց գործածութենէն։

—

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Կ-ա-է Դ-ա-է-լ-ա Օ-է-ի վերջին թուոյն մէջ Տր. Զավիթիանց տեղեկութիւններ հաղորդելէ յետոյ հնտախտի ընթացքին վրայ ի եէյէն, Հիճազ և ի Միջագետս, հետեւեալ կերպով կը խօսի մայրաքաղաքիս առողջապահական վիճակի վրայ։

Մայրաքաղաքին առողջապահական կացութիւնը փափաքելի եղածին պէս չէ։ Պէտք է խոստովանիլ թէ, անց եալ տարւոյ դէմ տեղին ճարակումէն ի վեր, վայրկեան մը հանգիստ չունեցանք։ Համաճարակ բոլոր հիւանդութիւններն որք այցելեցին մեզ, զգալի հետքեր թողուցին։ Այսպէս, շարունակ կը պատահին կարմրախտի, հարսանիքի, ծաղկի, կեղմաշկութեան, կապուտ հազի, և մանաւանդ թանչքի դէպքեր։ Իլրու�ադեսից, զբոյց տարածուեցաւ թէ հնտախտի դէպք մը պատահած էր ի Դարբ.փաշա։ Բարեբաղդաբար, սուտ զրոյց մը էր այս, չափազանց յուզի կերուխուսի արդիւնք եղ. զ ստամոքսի և աղեաց խառն տապ առաջ եկած։ Այս եղանակին մէջ յաճախ կը պատահին մարսողական գործարանաց, ստամոքսի եւ աղեաց խանգարումներ, որք առաջ կուգան սաստիկ տաքերէն ինչպէս նաեւ սեխի և այլ պտղոց պատճառած անմարսողութենէն։ Այս կարգի դէպքեր դժբաղդաբար բազմապատկուած են այս տարի։

Ճշմարիտ գոհունակութեամբ կը տեսնենք որ իշխանութիւնք մեծ աշխատութիւն ի գործ կը դնեն այն կայս. Իրատէէն յետոյ որ կը հրամայէ պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուլ քաղաքին մաքրութեան համար։

—

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԲԱՆԱԿՆ ՈՒ ՆԱՒԱՏՈՐՄՆ

Բէյրութ Լլոյդ լրագիրն իւր օգոստ. 3/15ի թուոյն մէջ կարեւոր յօդուած մը հրատարակած է ի մասին Թուրքիոյ զինուորական և նաւային զօրութեանց։ Հեղինակն, որ ձեռնհաս անձ մը կ'երեւի, իւր հաղորդած չահեկան ծանօթութիւններով կը հաստատէ թէ օսմ. կայսրութիւնը վերջին ժամանակներս զգալապէս աւելցուցած է իւր զինուորական և նաւային ոյժերը։ Աւասիկ այդ յօդուածի բովանդակութիւնը։

Ընթացիկ տարուոյ սկիզբն օսմ. բանակը կը բաղկանար 200,000 նիզամ զօրքէ, 600,000 ըէտիֆ զօրքէ (որոց 300,000ը գործօն ծառայութեան կոչուած) և 180,000 մուսթահֆիզ զօրքէ, ընդ ամենը 700,000 հոգի։ բաղկացեալ բանակ մը որ ի հարկին դիւրաւ կրնայ մէկ միլիոնի բարձրանալ։ Խաղաղութեան ժամանակ գործօն բանակը կը բաղկանայ հետեւակազօրաց կամ հրացանաձիգ զօրաց 272 վաշտէ, 196 հեծելազօրաց գունդէ, դաշտային և լեռնային 205 հրետանիներէ, 92 դումբարակ ամրոցներու թնդանօթաձիգ զօրքերէ, 20 դումբարակ ամրաշէն զօրքերէ, 11,000 պայներէ և 180,000 հոգի։ Դաշտային հրետանիք կը բաղկանան 1300 Քրիւպի թընդանօթէ և հաստատ հրետանիք (բերդերու, ամրոցներու) 2374 զանազան տեսակ թնդանօթներէ։

Օսմ. հետեւակազօրաց բանակը երկար ժամանակէ հետէ ունի 200,000 Ռէմինկթըն, Ուինչէսթըր և Բիպօտի հրացան, 150,000 Շնայտէր հրացան և 400,000 Մարդինի-Հանրի հրացան։ 1887ին կառավարութիւնն յանձնարարած էր յՕպէրնսօրթի (Վիւրթէմպէրկ) 500,000 մաւզէրեան կրկնհարուածեան հրացան, 50,000 պարապին և 100 միլիոն փամփուշտ։ Կայս. կառավարութիւնն արդէն իսկ ստացած է յանձնարարեալ զինուց գրեթէ երկու երրորդը։

Ընդ տնօրինութեամբ զօրավար Ֆոն տեր Կոլց փաշայի, հետեւակազօրաց և հեծելազօրաց գաղրոց մը հաստատուցաւ որ կը պարունակէ 390 ուսանող որոց 100ին 10ը—ամենէն կարողները—սահմանուած են սպայակոյտի վարժարանը մտնելու։ Ցիշեալ զօրավարը հիմնած է նմանապէս թնդանօթաձիգ եւ ամրայէն զօրաց դպրոց մը ուստից ամեն տարի կ'ելլեն 30 տեղակալք թնդանօթաձիգ զօրաց եւ 10ը ամրաշէն զօրաց։ Այդ վարժարանք, որք շատ լաւ կը կառավարուին, կարող և աշխատասէր սպայներ կը հայցուենն։ Յօդուածին հեղինակը որ մօտէն տեսած է օսմ. սպայներ ու զինուորներ ի Նովի-Պազար, զօրավարաց վրայ խօսելով կըսէ «Ասոնցմէ շատերն իրապէս տաղանդ ունին, դաստիարակութիւն, պատուոյ զգացում, և սքանչելի զինուորականներ են։» Բազմաթիւ զինուորական գրքոյկներ, մեծաւ մասամբ թարգմանուած, ամեն կարգի սպայից ձեռքը տրուած են։ Ամեն տարի ուսումնական ուղեւորութիւնք կը կատարուին կարեւոր կէտերու վրայ, կօշ փաշայի հրամանաց ներքեւ։

Սպայք ուսած և սկսած են յատակաձեւեր հանել, Մաքսիմ խորտնիցէի, անծուխ վառօդի և պայթուցիկ նիւթոց գործածութիւնը կ'ուսանին։ Պրուսայի մէջ ասպաստան մը հաստատուած է և տակաւ առ տակաւ Թուրքիա պէտք չպիտի ունենայ օտար երկրաց ձեռնուն։ Հեծելազօրք սկսած են փորձել նիզակի գործածութիւնը։ Վերջին պատերազմէն ի վեր, Թուրքիա պատնէշներու դիծ մը շինած է ի Զաթարճա, ահեղ բերդեր կառուցած է Լագր. Պոլիս, Գբրդ-բիլիսէ, Եէնի-դալէ, ամբողջացուցած է Կարնոյ ամրութիւնները և պաշտպանական վիճակի մէջ դրած է Տարտանելի կրկին մուտքերը։

Բէյրութ Լլոյդի յօդուածագիրը գոհունակութեամբ կ'ըսէ թէ Կարին քաղաքն այսօր շրջապատուած է 14 մեծ ամրոցներով որք զայն անառիկ դարձնելու սահմանուած են, եթէ պէտք եղածին չափ բազմաթիւ պահապան զօրքեր և լաւ հրամանատարներ գտնուին անդ։ 1829ին Ռուսերն՝ ընդ հրամանատարութեամբ Բասքիէվիչի, յանկարծական կերպով մտան ի Կարին։ 1878ին չի կրցան ոտք կոխել անդ եւ եթէ,— Ասուած մի՛ արասցէ,— պատերազմ մը ծագի, նորոգ կառուցեալ ինը բերդերը, որք շինուած են քաղաքին հիւսիսային ու արեւելեան կողմերը, ամենէն կատաղի յարձակմանց իսկ դէմ պիտի կրնան դնել։ Տարակոյս չկայ թէ, կըսէ հեղինակը, Կարին՝ որ սահմանագլխէն 75 քիլոմեթր հեռաւորութիւն ունի, դործնական մը աջակցութեամբ կարող պիտի ըլլայ ամբողջ Նահանգը պաշտպանել եւ Փոքր-Ասիոյ ճանբան փակել թշնամւոյն դէմ։»

* * *

Հեղինակը հետեւեալ տողերը կը նուիրէ նաեւ Թուրքիոյ նաւային զօրութեան։ «Ներկայ տարւոյ յունուար 1ին, օսմանեան նաւատորմը կը բաղկանար 18 զրահաւորէ (168 թնդանօթներով) 121 փայտաշէն նաւերէ (548 թնդանօթներով) և 50,000 նաւաստիէ ու պաշտօնեայէ։

—

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Պ. և տիկին տը Բատովիճ նախընթաց իրիկուն Թարապիոյ դեսպանատան մէջ հայկերոյթ մը տուին ի պատիւ սպանիական դեսպան Պէնտանա մարգիզին, որ ի մօտոյ կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

—

ԶՄԻՌՆԻՈՅ ՄԱՔՍԱՑԻՆ ՀԱՍՈՑԹՔ

Զմիւռնիոյ անգլիական հիւպատոս Պ. Հոլմուտ՝ քաղաքին արտաքին եւ ներքին ծութեանց վրայ տեղեկագիր մը ուղղելով իւր կառավարութեան, յայտագրած է, որ թէեւ Անգլիայէ հոն բերուած ապրանաց արժէքը 1,156,062 ոսկի կ'երեւի, սակայն եթէ աւելի խորը թափանցուելով ճշմարտութիւնը քննուի, պիտի հասկցուի թէ այդ արժէք երկու միլիոնի պիտի հասնի։ Ասոր պատճառն այն է թէ մաքսատան պաշտօնեայք իրենց պարտականութիւնը կը կատարեն այնպիսի եղանակ մը, որով կը վնասեն տէրութեան նակաստ մը, որով կը վնասեն տէրութեան շահուց եւ այս՝ չնորհիւ մաքսատան մէջ ժամանակէ մը ի վեր որդեցեալ Պ-ուէչէի դրութեան։ Այս Պ-ուէչի խնդրոյն ազդեցութեան ստիճանը ընդհանրապէս ծանօթ ըլլալով, Զմիւռնիոյ օտար տէրութեանց հիւպատոսք սովորութիւն ունին հարիւրին քսան և հինգ յաւելում մը ընել այն պաշտօնական ցուցակներուն վրայ, զորս մաքսային վարչութենէն առնելով իրենց կառավարութեանց կը զրկեն։ Հիւպատոսը յարած է որ եթէ իրաց այս վիճակին դարման մը չտարուի մաքսային հասոյթք միշտ վնասուց պիտի ենթարկուին։ (Թ. Հ-ֆէյ-ռ)

—

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՑԻՆ ՊԱՐՏՔ

Վերջին ամսոյ մէջ, հինգ անուղղակի տրոց հասոյթք բարձրացած են 106,780 ոսկւոյ, մինչ նախորդ տարւոյ յուլիս ամսուն 101,477 ոսկի եղած էին։ Եւ մեսուն ընթացիկ տարւոյ հինգ ամսոց հասոյթք 889,792 ոսկւոյ բարձրացած են, մինչ նախորդ տարւոյ միեւնոյն ժամանակամիջոցի հասութէն գումարն եղած էր 19,142 ոսկի։

—

Հնդկաստանի փոխարքային նախկին քարտուղար Պ. Վալլաս, թղթակից Թայմսի, երկ. առաւօտ Սոֆիայէն մայրաքաղաքս եկաւ։ Պ. Վալլաս Թարապիոյ Բէթալա պանդոկն իջեւանած է, և քանի մը օրէն Սոֆիա պիտի դառնայ։

—Ֆրանսայի երեւելի բժիշկ Տր. Քոսթանթէն Բէյ յառաջիկայ երկուշաբթի մայրաքաղաքս կը հասնի։

—Եղեռնագատ տուներն նախագահ Վասիլի էֆէնտի երկ. Դատական պաշտօնէից ընտրութեան յանձնաժողովոյ նիստին ներկայ գտնուելով, եղեռնագատ տուներն մէջ երկուուան համար որոշուած գներն, ուրիշ օրուան յետաձգուեցան։

—Մայրաքաղաքս եկած 182 բուլգարիայի գաղթականներ Պրուսայի նահանգը զբաղուեցան, այդ կողմերը բնակութիւն հաստատելու համար։

—Պոլսոյ կողմը հաստատելի առեւտրական Քլուպը պիտի բացուի յառաջիկայ սեպտեմբերին։

—Սմենեան Գալաֆաթ եէրի անուն տեղն երէկ տասն և ութ տարեկան Ա.Հմէտ անուն պատանի մը խզդուեցաւ, լոգանելու համար ծովը մտած պահուն։

—Սպարապետի Դրան տպարանին մէջ պատրաստեալ 1306 տարւոյ զինուորական տարեցոյցը Վեհ. Սուլթանին մատուցուած ըլլալով, Ն. Վեհափառութիւն իւր բարձր գոհունակութիւնը յայտնած և հրամայած է գեղարուեստից շքաշրջաններ չնորհել նոյն տպարանի տնօրէն Հազարապետ Իսրահիմ էֆէնտիի, տեղակալ Սալիհ էֆէնտիի, գրաշարապետ Նուրի պէյի, մեքենավար Մուսթաֆա էֆէնտիի և վիմագրիչ Մէվլուտ էֆէնտիի։

—Քաղաքային բժշկական վարժարանը պիտի բացուի ամսոյս 20ին երկուշաբթի օրը։

—Նիկոմիդիայէն կը գրեն թէ Քիւշիկ Ալի անուն աւազակն Ատարազարի մէջ վիրաւորուելով ձերբակալուեր է։ Այս աւազակ ասկից առաջ ձերբակալուելով Նիկոմիդիոյ բանտը տարուած և սակայն բանտին պատը ծակելով փախած էր։

—Սէլանիկէն կը գրեն թէ այս մէջոցիս յաճախակի հրդեհներ կը պատահին քաղաքին մէջ, և թէ այն չէնքերն, ուրկից հրդեհները կը սկսին, մեծ մասամբ ապահովագրեալ են։

—Եպարքոսական հրամանաւ ծանուցուեցաւ ամեն կողմ որ կառավարական պաշտօնէից ամսաթոշակէն հանգստեան թոշակին համար վար դրուելիք հարիւրին հինգը ժամանակին առնուի, առանց յետոյ հանգստեան կոչուած պաշտօնէից եւ կամ այրիներու ու որբոց յատուկ ամսաթոշակի մէկ չորրորդ մասէն վար դրուելու։

—Պ. Սարիտաքի, մայրն և ամբողջ ընտանիքն երէկ կայս. պալատ երթալով, երախտագիտութիւն ու չնորհակալութիւն յայտնեցին Վեհ. Սուլթանի այն չնորհաց համար, որով Պ. Սարիտաքի ազատած էր աւազակաց ձեռքէն։

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՍԿԻՒԴԱՐ ՍԷԼԱՄԻԷ ԹԱՂ

Վաւերացեալ Հանրային Կրթութեան պաշտօնարանէն

Հաստատեալ ի 1885

Վարժարանի Զ. տարեշրջանն կ'սկսի յառաջիկայ 15 օգոստ. աշակերտաց վերամուտն է նոյն Դշ օրն։ Այս հաստատութեան մէջ կ'աւանդուին նախակրթական և երկրորդական ուսմունք։

Ամէն անոնք՝ որք կը փափաքին տալ իւրեանց զաւակաց՝ բարձրագոյն ուսումն և հաստատուն կրթութեան, պարտին դիմել առ Հայկազեան Վարժարանն։

Գիշերօթիկ աշակերտք եւս կ'ընդունուին։

Կատարեալ խնամք, մասնաւոր հոգածութիւն, իրական յառաջադիմութիւն։

Հայկազեան Վարժարանն լաւ կեանք մը կը պատրաստէ վասն Հայ ուսանողաց։

Գլխաւոր ուսանելիք կ'աւանդուին ի ձեռն մի ընտիր և վկայեալ ուսուցչական մարմնոյ։

Առաւել մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Տնօրէնն անձամբ կամ նամակաւ։—Իսկիւտար Սէլամիէ Թաղ, Գռեան փողոց թիւ 17։

151 ՀԷՖՖԷՆԴԻ—ՏՆՕՐԷՆ
1—3 Մ. ԱՂԱՃԱՆԵԱՆ

ԱՆԱԹՈԼԻՍ ԳՈԼԼԷՃ

ԲՈՒՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Սեպտ. 7, 8 (Ն. Տ.)

Գոլլէճը կը բացուի սեպտ. 9 ի ժամ 2 յետ միջաւուրը

ԾԱՆՕԹԻՒԹԻՆ ՆԻՒ

1. Աշակերտք իրենց ուսանելեաց խնդիրը պարտին խօսցան Քաղաքական Գոլլէճի ներքին վարչութեան։
2. Բարձրագոյն կարգի մը անցնիլ և կամ վկայական ընդունիլ, կարելի չէ սակայն որոշեալ ժամանակ մը անցուցանելով այլ յաջող հաստատութիւնք ուսմամբ և արժանաւոր յառաջադիմութեամբ։
3. Անհնազանդ բանք ու բարք և գործածութիւնն ոգելի ընդունելեաց կամ ծխախոտի ներքին չեն բնաւ։ Սրբազան մատեանք և Տէրունի օրն կը նկատուին նուիրական, որպէս են, կը պահանջուի որ ամէն աշակերտ ներկայ գտնուի Գոլլէճի պաշտամանց։ բայց իւրաքանչիւրն ազատ է յանախել յիւրեանց եկեղեցիս։
4. Տնան և երկու տարեկանէ վար մէկը չընդունուիր նախապարտասան կարգաց մէջ։
5. Նոր ներկայացող մը պէտք է գոհացուցիչ յանձնաբարականներ ունենայ։
6. Ամէն աշակերտ յաճարկամ անալու և դպրոցական օրինաց։
7. Իւրաքանչիւր ոք պարտի հոգալ իւր հանդերձեղէնքն, անկողին, անձնոցք և գրենք, կարգ մը գրքեր փոխ կը տրուին ազգաս ուսանողաց։
8. Կերակրոյ, բնակութեան, դասախօսութեան ծախուց, կրակի, հրապի լուսոյի և բաղանեաց համար կը պահանջուի տարեկան թրք 10 ոսկի մէջտեղ, և այն՝ անթերի վճարմամբ։ երկու երրորդը մանաւանդ ամենայն և մեծագոյն ջերմաբարի ուշադրութիւն ի ստանալ և անուսանելիք յանուշ կեանքի նկատմամբ։ և անպատասխանելիք հեռանալ։
9. Սրբ Գոլլէճիս ուսումնական կանոնաց որոշ որ ուշակերտ մը ուսումնական կամ այլ պատճառաւ պարտի Գոլլէճը թողուլ գրասենեակն ամենվերջին առաջ վճարեալ գումարին մի մասը յետս պիտի տրուի։ բայց գնոյն պէտք չէ պատճառանք որք ըստ նմանոյ իրենց կը մեկնին Գոլլէճեն։
10. Ամեն աշակերտ մի մէջտեղն հոս մնացող աշակերտք պարտին նոգալ իրենց ծախքերը։
11. Դպրոցական ծախքերին ի զատ ալ մի աշակերտ պարտի ծախսել ի տարւոյ 3—5 ոսկի զանազան պետական հարկերու համար։
12. Գոլլէճիս կազմածքը տարւոյ տարի բարձրացելու վրայ է։ բնական գիտութեան հիւղը այս տարի իւր գլուխ պիտի ունենայ նոր և լիովին պատրաստուած ուսուցչի մը միջոցին համար։ և այլ զանազան կարեւոր գործեր առեւելու վրայ են ի լաւ։ անոր Մարդասէրն օգնէ աւելի մեծագոյն և բարձրագոյն աւելի ընտիր բարոյական դիտաւոր է գտնել Թուրքիոյ ո՛և է քաղաքաց մէջ։ Գոլլէճիս գեղեցիներն ու պարտէզներ ունին քամանուն և հինգ հազար քառակուսի կանգուն (արշին) տարածութիւն։ դասեր և լերրենք բաց են իւր առաջ։
13. Վերջապէս այս Գոլլէճ նախընթեր կը համարի ուսման մի այնպիսի բնութիւն՝ որոյ հետեւանքը պիտի լինի յաջողակ կեանք և ապագայ գոհունակութիւն, քան մի այնպիսի ընթացք՝ որ կը համեստասխանի երբեմնապէս ներկայ ցնորմանց եւ սակայն իւրը մարդ՝ կը թողու զայն անմասն։

Մարդասէր Տնօրէն Տնօրէն
2—3 142 Կ. Զ. ԹՐԻՔՈՒՍ

ՀԵՒԱԴԴԳԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ

թաթառի մը պատճառաւ։ Քառասուն անձինք մեռան։

ՊՈՍԹՐՆ, 21։—Երկաթուղւոյ արկած մերձ ի Քուինսի։ 15 մեռեալք և 23 վիրաւորք։

ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԲԵԳԵՐՀՈՖ, 21, (Ա. Հ. Գ.) — Զարն և Վիլհէլմ կայսրը վաղն իրիկուն ատ պիտի հանին։ Պատրաստութիւններ կը տեսնուին՝ խիստ փայլուն ընդունելութիւն մը ընելու համար Ն. Վեհափառութեանց։

ԲԵՌԼԻՆԻՐԿ, 21, (Ա. Հ. Գ.)—կը ծանուցուի թէ Վիլհէլմ կայսրը չ'պիտի գայատ, ինչպէս յառաջագոյն ծանուցուեցաւ։ Բեռլինի գերմանական դեսպանն այսօր մեծ հացկերոյթ մը տուաւ Գերմանիոյ նախարարապետ Ֆոն Բաֆրիվիի։

ԼԻՍԱՈՆ, 21, (Ա. Հ. Գ.) — Աւստրիոյ կայսրն անյապաղ ատ կ'սպասուի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 10 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑԵՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

8 տոկոս Լոնդրայի վրայ (Պանքայէ)	108 3/8
8 » » » (վէռնիէն)	108
8 » Բարիզի » (պանքայէ)	23 25
8 » » » (վէռնիէն)	23 32 1/2

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Երկէ երեկոյ գոց. (Ամսոյ. Ի. Ոսկի)	20 27
Պարզագոյն գոցուելէն վերջը »	20 27
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուելուս	20 26
Կէս օրին	20

ԻՍԹԱԽԻՐԱՅԻ ՏԵՍԻԼ

Երկէ երեկոյ	57 12
Առ առաւօտ	57 15
Կէս օր	57 15

ԸՆԹԱՑԵՔ ԱՐՏԱՐԺԱԹՈՒ

Փոխառութիւն	A. Սերի	42 1/4
»	B. »	24 1/4
»	C. »	20 32

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՏՈՄԱՐ

Սօֆէթէ ֆէնէրալ	Ա՝ Գալ. Լիր.	4 31
Գրէսիթ ֆոնսիէրալ	Ոսմ. »	9 6
Գանդ ու Գոնտ	» »	6 38
Սան Շանտ էվլիւթը	» »	4 32
Թրամուէյ	» »	500
Բուտէլի երկաթուղի	Ֆր.	77 1/4
Բանքէ ուէրք Լանտրոն	Գ. Կ.	134

ԸՆԹԱՑԵՔ ԳՐԱՄՈՎ

Օսմանեան ոսկի	դրա.	100
20 ֆրանգոյ	»	87 12
Անգլիական ոսկի	»	110 2
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	107 35
Իսպերիալ	»	80 20
Գրիմիզ	»	51 16
Լոնդրի թղթագրամ	»	7 63
» արծաթ	»	82
Մեծ. արծաթ. (տարը)	»	168 4
Վեկոյոյ	»	103 20
Չիրգոյ	»	103 10
Մէթալիք	»	100 30
Թաֆիզէ	»	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարլէր, 21 Օգոստոս, ժամ 3 վայր 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	94 72 1/2
» » 4 1/2 %	106 50
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.	19 05
Օսմանեան երկաթուղի	77 50
» բէժիի բանքէթուղի	297 50
Գանդ Օթոման	598
Գրէսիթ Լիոնէ	786 25
Իտալական Ռանթ 5 %	95 50
Հունական 5 %	473 75
Բրիսորիթէ Թիւրք (1890)	419 37 1/2
Եգիպտական միացեալ	492 12 1/2
Գանդ ու Բարի	830
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	459 37 1/2
Սուէզի ջրանցք	2347 50
Սպանիական արտաքին	76 11/16
Ռիո Թինթո	608 75
Մեռիտոնս	712 50
Զէր Լանդրայի վրայ	25 28 1/2

Լոնտոն, 21 Օգոստոս, ժամ 6 վայր — երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտ	96 11/16
Օսմ. » Սերի Դ.	18 3/4
» » » Ա.	42 1/4
» » » Բ.	24 1/4
» » » Գ.	28 3/4
Փոխառութիւն 1877	103
Գանդ Օթոման	13 3/4
Եգիպտական միացեալ (Անդիզիէ)	97 1/2
» առանձ. (բրիվիլեժիէ)	102
Ցարտ Սանիէ	84 1/4
Ցանտիալ (փոխառ. Բոլիլը)	100 3/4
Հունական 5 %	93 1/2
Մոնոբոլ »	77 1/2
Ռուսական 1889	99 1/4
Փոխառութիւն Բարիզի դէմ	25 28 1/2

Վիէննա, 21 Օգոստոս, ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	86
» բէժիի բանքէթուղթ	126 75
Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	113 75

Պերլին, 21 Օգոստոս, ժամ — վայր —

Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	20 45
Բուլ. թղթագրամ	245
Օսմանեան երկաթուղի	80 20
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.	18 60

ԱԶԴ

Տոմարակալութեան քաջահմուտ եւ թուրքերէն ու հայերէն լեզուաց ըստ բաւականին տեղեակ անձ մը կը փնտռուի, Պոլսէն դուրս տեղ մը գրագրութեան պաշտօն վարելու համար։ Ամսական 3-400 դրուշ։ 148 3—3

Դիմել Աշէ-Եէրի խմբագրատունը։

ԳՈՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԲԱՐԲԵՐԴ, 25 յուլիս

Պատրիարքական հրամանաւ մեր Առաջնորդ Սրբազան Կարնոյ վիճակին Պատրիարքական Փոխանորդ կարգուած ըլլալով առժամեայ կերպով, անցեալ շաբթուն մեկնեցաւ այս տեղէն ի Սամսոն, ուսկից պիտի երթայ Ղեւոնդ եպիսկոպոս իւր նոր պաշտօնատեղին։ Առաջ. Փոխանորդ նշանակուեցաւ հոս, Արժ. Սարգիս վարդապետ, կը կարծենք թէ անփորձ մէկը չպիտի ըլլայ այս եկեղեցական, տպ Աստուած որ, Պետրոս վարդապետն ալ հաշտ եւ բարեկամ վարուելով իւր հօրեղբօրորդւոյն հետ, տեղ մը գոնէ երկուքը մէկանց ժողովուրդի բարեաց սիրող լինելու անկեղծ փորձեր ցուցնեն։

—Անցեալ կիրակէ, ժամ 8ին միջոցները երկրաշարժի սաստիկ ցնցումներ պատահելով երկիրս, գեղերը ահագին քայքայումներ պատճառեցին։ Խոյի, Դատեմ, Շնթիլ, Սիւրիրի չատ տուներ տակ վրայ եղան, ստուգապէս միայն Խոյիի մէջ փլածներուն թիւն խմանալով 70 տուն քայքայուած բոլորովին պատմեցին, ուր նաեւ քարաշէն եկեղեցւոյն պատերը խոշոր պատռուածքներ ունեցեր են, Սիւրսիրիի մէջ փոքր տղեկ մը պատին ներքեւ մնալով 24 ժամ վերջ կրցեր է առանց վընասի դուրս հանուել, ուրիշ որ և է մարդու կորուստ տեղի չունեցաւ։ Երազահանը այս տարի գէշ տարի մը ցոյց կուտայ, արեգական խաւարումի, երկրաշարժ, հնձոց նուազութիւն բաղում նեղութիւնս ցուցանեն, կրնաս նէ ա՛ռ ռամկին ձեռքէն այդ Սիբելլուձայնը եւ անոր ուրիշ բան քարոզէ, արի տես սակայն, որ մեր տէրպապաներն ալ հաւատօք կը հաւատան և հնար իսկ գտնեն, եռատանուն վրայ կ'երեն։

—Այս տարի իրօք կայ հնձոց նուազութիւն, երկրագործին ձեռք բերելիքը հերուանին մէկ չորրորդին հաւասար կայ չիկայ։

ՁԵՌԱԳԻՐ ՀԱՅ ԲԺՇԿԱՐԱՆՔ

ԱՆՏՈՆԵԱՆ ՎԱՆԱՅՆ ՕՐԹԱԲԷՕԳԻ

Ի գիտութիւն ուսուցասիրաց ազգիս և ի մասնաւորի Ցարգոյ Տօքթէօր Վահրամ Թորգոմեանի կը ծանուցուի թէ՝ ունի Վանս յետագայ գրչագիր բժշկարաններն։

Ա. Ամիր Տօվլաթ օրինակեալ ի գիր բոլոր ի Կարին ձեռամբ Թէոդոսի ծագկարարի ի թուին հայոց ՌՃԿԴ. իսկ ապա Ուրախ գրիչ նօտր գրիչ յառաջ տարեալ զսկսեալն ի Թէոդոսէ և աւարտեալ ի ՌՃԿԶ, հուսկ յետոյ յաջորդեալ նոցա Կարապետ գրչի աւարտեալ է զգիրն ի ՌՃԿԶ։ Այդ մատեանն մէջ կը պարունակի Ամիր Տօվլաթայ միւս գիրն ալ՝ որոյ անունն է Անգիտաց անպէտ։

Բ. Հէքիմարան գրեալ ի թուին հայոց ի ՌՃՀԶ ի ձեռն Տեառն Կարապետի։

Գ. Բժշկարան նօտրգիր անթուական և անանուն ըստ հեղինակին և ըստ օրինակողին և ունի 58 գլուխ։ Գլուխ Ա. Ուսումն բժշկութեան

» Բ. Բժշկութեան չափն

» Գ. Ցիշէ զնիւթն և զմիճագն՝ որ ի նիւթէն խառնուած։

» Դ. Ցիշէ զիսլիթերն և զիսառնուածն։

» Ե. Ցիշէ զմարդուն կազմութիւն։

Ցետագայ գլուխներուն մէջ կը խօսի այլ և այլ անդամոց և զգայարանաց վրայ, ետքն ալ այլ և այլ թագիրներու համար։

Դ. Համառօտ բժշկականութիւն հաւաքեալ Սեբաստացի Յովսափատ անուն սարկաւագէ, նօտրգիր և անթուական։

Ե. Բժշկականութիւն նօտրգիր և անթուական որ 34 գլուխ կը պարունակէ այբուբենի վրայ շարուած։

Զ. Բժշկարան համառօտ Ագրապատ վերստին փորձեալ և զգուշութեամբ օրինակեալ երկրորդ անգամ ի օրինակէս Կուտինացի Տիրացու Սահակայ որ և էր բժիշկ ժանտամահու ի Պոլիս։ Գրեցաւ ի Տիզբանայ Նազարեթեան ի Կ. Պոլիս 1839։

Է. Ընտիր տետր բժշկական երկու մասի բաժնուած օրինակեալ կուտինացի Տիրացու Սահակէն որ է ագրապատ բազում ախտից, օրինակութիւն Տիգրանայ Նազարեթեանի 1841։

Ը. Բժշկականութիւն անանուն և անթուական վեց մասերու բաժանուած Մասն Ա. Հարցմունք և պատասխանիք վասն արուեստի բժշկութեան։

» Բ. Յաղագս նամզից։

» Գ. Յաղագս մէզի և աղբի։

» Դ. Պարունակէ զհինգ ուսմունքն՝ որ յաղագս պահելոց առողջութեանն։

» Ե. Յաղագս կանոնի ճարտարութեան ըստ հաւարակ հիւանդութեանց։

» Զ. Յաղագս մեկնութեան անդամոց և ոսկերաց և օդվածոց և տամարոց և ջրոց։

Թ. Հէքիմլամայ նօտր գիր և անթուական։ երկու մաս ունի։ առջի մասը 54 գլուխներ կը պարունակէ և կը խօսի այլ և այլ հիւանդութեանց և վիրաց վրայ։ իսկ երկրորդ մասին մէջ այլ եւ այլ սպեղանիքներ կ'աւանդէ և այլ և այլ գլուխներու մէջ կը յիշատակէ զանոնք օտարազգի բառերով, ինչպէս են մաճունները, հապեր, խուրսեր, ճավարիշներ, սուիֆիներ, շաֆեր, հօգնաներ, շարապներ, իւղեր, եախուներ, թիրեաքներ, մահլաներ, շարապաթներ։ Ասոնցմէ վերջը այբուբենի կարգաւ դարձեալ սպեղանիներու և դեղերու յիշատակութիւնք կան։

Դարձեալ Ամիր Տօվլաթայ բժշկարան գրեալ ի մայրաքաղաքն Ֆիլիպայ ի թվին հայոց ՋԺԹ. օրինակեալ ձեռամբ Յովհաննու երիցու ի Մարզուան քաղաքի ի թվին հայոց ՌՃՄԸ։

Հ. ԲԱՐՍԵՂ ՁՈՏՈՒԵԱՆ

ՔԱԲԻՒՍԷՆՆԵՐՈՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑԸ

Տեղ տեղ կը կենայ մարդ Սիկիլիոյ անուանի վայրաց պատկերներ ծախողներու առջեւ, և ասոր կը հանդիպի տարօրինակ լուսանկարի մը որ կը ներկայացնէ ստորերկրեայ տեղ մը, լեցուն մեռելներով, ծամածռեալ դէմքով ու այլանդակ հագուստներ հագած կըմախքներով։ Տակը գրուած է՝ «Քաբիւսէններու գերեզմանոցը»։

Ի՞նչ բան է այս։ Թէ որ Բալէռմոի բնակիչներէն միոյն հարցունես, պըժգալով կը պատասխանէ՝ «Մի՛ երթաք այդ դարձելի տեղը տեսնելու։ Ահռելի, վայրենի բան է։ բարեբաղդաբար քիչ ատենէն պիտի չնչուի։ Արդէն շատ տարի կայ որ այլ եւս մարդ չեն թաղեր։»

Դժուար է ասկից աւելի մանրամասն ու ճշդիւր տեղեկութիւններ ստանալ։ ա՛ինչափ Սիկիլիացիք կը թըւին սոսկալ այս արտաքոյ կարգի դեւնափոր դամբաններէն։

Բայց ահա ինչ որ վերջապէս իմացայ։ Այն հողն որուն վրայ չինուած է Քաբիւսէններու վանքն, ունի եղական հանգամանքն այնչափ շատ տարբաղադրելու մեռելոց մարմինն, որ մէկ տարուան մէջ ոսկորներուն վրայ ուրիշ բան չմնար բայց եթէ քիչ մը սեւ, չորցած, փակած մորթ, որ երբեմն կը պահէ մօրուքին և այտերուն մազերը։

Դագաղները կը դնեն քովէ քով շարուած պզտիկ նկուղներու մէջ որոնց իւրաքանչիւրը կը պարունակէ տասը մեռեալ, և երբ տարին վերջանայ, կը բանան դագաղն ուսկից մումիան կը հանեն, զարհուրելի, մազոտ, ջղաձգեալ մումիա, զոր ահեղ ցաւեր մաշեցուցած են կարծես։ Յետոյ կը կախեն զայն գլխաւոր գեղանուղիներէն միոյն մէջ, ուր ընտանիքը կուգայ երբեմն այցելել։ Այն անձերն որք այս եղանակաւ պահուիլ կ'ուզէին, իրենց մահուանէն առաջ կը խնդրէին զայն, և յաւիտեան պիտի մնան այս մթին կամարաց տակ, նման մուզէոններու մէջ դրուած առարկայներուն, ազգականներուն կողմէ վճարուած տարեկան վարձքով մը։ Եթէ ազգականները վճարումը դադրեցնեն, պարզապէս կը թաղեն հանգուցեալը, սովորական եղանակով։

Ուզեցի երթալ իսկոյն տեսնել մեռելոց այդ չարագուշակ հաւաքածոյն։

Համեստ երեւոյթով պզտիկ վանքի մը դուռը, ծեր քաբիւսէն մը, թուխ հանդերձներով, կ'ընդունի զիս և կ'առաջնորդէ ինձ առանց բառ մ'ըսելու, լաւ գիտնալով թէ ինչ բանի համար օտարականք կուգան հոն։

Խեղճուկ մնտուռէ մը կ'անցնինք, ու յամրաբար կ'իջնենք քարէ լայն սանդուղք մը։ Եւ յանկարծ, առջիս կը նշմարեմ անասման գետնուղի մը, լայն ու բարձր, որուն պատերը տարօրինակ և անճոռնի կերպով հաղուած կմախքներու ամբողջ խուժան մը կը կրեն։ Ոմանք քովէ քով օդին մէջ կախուած են, այլք պառկած հինգ քարի կտորներու վրայ որք իրարու վրայ դրուած գեղանէն մինչեւ ձեղունը կը բարձրանան։ Մեռելներու շարք մը գետինը կանգնած է, հոծ շարք մը, սոսկալի գլուխներով որոնք կարծես կը խօսին։ Ասոնցմէ ոմանց վրայ նոդկալի բաներ բուսած են որ աւելի կը տձեւցնեն ծնօտն և ոսկորները, այլք դեռ պահած են իրենց մազերն, այլք պեխի կտոր մը, և այլք քանի մը թել մօրուք։

Կան որ իրենց դատարկ աչքերով դէպ ի վեր կը նային, կան որ դէպ ի վար, ոմանք կարծես վայրագօրէն կը խնդան, և այլք վշտաց տակ զալարուած են, ամենքն ալ դերմարդ կային երկիւղէ մը յիմարացած։

Եւ հագուած են այդ մեռելներն, այդ խեղճ, զզուելի, ծիծաղաշարժ մեռելներն, իրենց ընտանեաց կողմէ տրուած հագուստներով, որ զիրենք հնամած է դագաղէն այդ զարհուրելի ժողովին մէջ անոնց տեղ մը տալու համար։ Գրեթէ ամենքն ալ ունին տեսակ մը սեւ պատմուճաններ որոնց կնդուղը մերթ գլխուն վրայ անցուած է։ Բայց այնպիսիներ կան զորս ուելի չքեղ կերպով հագուեցնել ուզած են։ և ողորմելի կմախքը, աղնեդործութեամբ զարդարուն յունական գըդակ մը գլուխը դրած ու հարուստ հասառուի մը դիւերնոցին մէջ փաթթուած, կռնակի վրայ պառկած, կարծես կը քնանայ պակուցիչ ու զաւեշտական քունով մը։

Վազէն կախուած է թղթի կտոր մ'որ կը կրէ իւր անունն և իւր մահուան թուականն։ Այս թուականները մարդուն ոսկորներուն մէջ սարսուռ մը կը պատցնեն։ Կը տեսնենք հոն, 1880-1881-1882։

Ահաւասիկ մարդ մը, ինչ որ մարդ մ'էր ուժ ամիս առաջ։ Ասիկա կ'ապրէր, կը խնդար, կը խօսէր, կ'ուտէր, կը խմէր, ուրախութեամբ և յոյսով լի էր։ Ցեսէ՛ք հիմայ։

Բայց ուրիշ գեղանուղիներ կը բացուին աջ ու ձախ կողմէ, յանհունս երկարելով այդ ընդարձակ սառորերկրեայ գերեզմաններն։

Ահա մատաղ աղջիկներն, սոսկալի մատաղ աղջիկներն, որք իրենց սպիտակ հանդերձներն են հագած և որք իրենց ճակտին շուրջ ունին մետաղեայ պսակ մը, խորհրդանշան անմեղութեան։ Կարծես պառաւներ են, խըզած պառաւներ, ա՛ինչափ իրենց դէմքերը ծամածռեալ են։ Եւ սակայն տասն և վեց, տասն և ութ, քսան տարեկան են։ Ահռելի՜ բան։

Բայց կը հասնինք գետնուղի մը լի ապակիէ փոքր դագաղներով — տղոյ մասն է։ Ոմանք, հագիւ կարծրացած, չեն կրցած դիմանալ։ Եւ մարդ լաւ չգիտեր թէ ի՞նչ է տեսածն, այնչափ ձեւացած, տափակցած ու զարհուրելի բան մ'եղած են, խեղճ պըզտիկ անեռակներն։ Բայց մարդուն աչքը կը լեցուի, երբ կը տեսնէ որ մայրերն անոնց հագցուցած են իրենց վերջին օրերուն մէջ կրած փոքրիկ զգեստներն։ Եւ կուգան տեսնել իրենց զաւակներն այս վիճակին մէջ։

Շատ տեղ, դիակին քով, կախուած է լուսանկար մ'որ կը ցուցնէ ինչ որ էր նա իւր կենդանութեանը, և ոչինչ աւելի ազդեցիկ, աւելի ահարեկիչ է քան այս հակադատակերը, քան այս մերձաւորութիւնը, քան այն գաղափարներն որ այս բաղդատութիւնէն կը ծնին։

Երբեմն երբեմն կ'երեւի թէ դլուխ մը գետին կը գլորի, վրան կապերը մուկերէն կրծուած ըլլալով։ Հազարաւոր մուկեր կ'ապրին այս մարդկային ոսկերանոցին մէջ։

Ցոյց կուտան ինձ 1882ին մեռած մարդ մը։ Քանի մ'ամիս առաջ, զըւարթ և ողջ առողջ, բարեկամի մը հետ եկած էր իւր տեղն ընտրել։ «Ձիս հոս պիտի դնեն» ըսած ու խնդացած էր։

Բարեկամն հիմայ մենակ կուգայ և ժամերով կը դիտէ անչարժ կմախքն, որ նշանակեալ տեղը կանգնած է։

Այս չարագուշակ այցելութիւնէն վերջը, փափաք կը զգայի ծաղիկներ տեսնելու և առաջնորդել տուի զիս Թառքա Վիլլան, որուն պարտէզները նարնջենեաց անտառի մը մէջտեղը կը գտնուին և լի են արեւադարձին հիանալի տունկերով։

Թ-դէմ. Ա. Զ. ԿԻՍ ՏԸ ՄՕԲԱՍԱՆ

ՅԻՇԱՏԱԿ ՄԸ

Առ Մ. Պ.

Ցստակ ու պայծառ գիշեր մըն էր։ լըռութիւնն ու հանդարտութիւնը կը տիրէին ամէն կողմ։ Այդ գիշեր, հակառակ իր դատարկութեան, ծովեզերեայ դարատափին հսկայ լապտերները իրենց շողշողուն լուսովը հաճոյալի երեւոյթ մը կ'ընծայէին։ լուսինը, որ նոր յայց ելած էր մեզ, իր լուսաշող նետիչներովը կը խաղար ծովու մանրաձաւալ ալեաց հետ։ Ալեծածան ծովու այս չքեղ տեսարանէն յափշտակուած՝ դարատափին վրայէն կը դիտէի ծովու մանրագեղ ալիքները որոց վրայ կը սահէր մեղմիկ հովը և խոնջ ճակատները կը շոյէր։ Շատ հեռուէն չէր որ կը լսուէր թիերուն զուգաչափ ճողփիւնը որ հեռացեալ մեզ կը մօտենար։ Հեռաւորքիր սկսայ դիտել քանի մը վարկեան, և ահա արդէն հասած էր։ և կը յանձնէր հեռագիր մը Հալթիէն իմ հասցէս, քաշուած Պոլսէն։ Ամէն անգամ որ անակնկալ պատահար մը կուգայ վրդովել մեր հանգիստը, հազար կասկածներ կը զարթուցանէ ի մեզ մին քան զմիւսն դժնդակ և սիրտն աւելի ուժգին կը տրոփէ մինչեւ որ գիտնայ մարդ թէ, այդ յանկարծակը գոյժ թէ աւետիս մը կը քաջալերէ։

Սոյն յուզմամբ դողդոջ ու սրտատրոփ բացի... թախծագին մտածման մէջ, «կարմիրը կը սիրէր, կարմիր թուղթով գուժեցին իր մահը», մրմնջեցի։

Հետեւեալ օրը Մայր եկեղեցւոյ մէջտեղը դրուած թաւշեայ դագաղի մը շուրջը բոլորած էինք, քանի մը ազգականներ և մէկ քանի ալ բարեկամ։ չորս քահանայ որ կեցած էին դագաղին վերեւ, իրենց ձեռաց մէջ ունէին սեւ շղարշով պատած վառած մոմեր։ իրենց խաղաղ ձայնը որ արգահատանօք խառն մռընչուելը մըն էր, կ'զգացնէր թէ «փարա ելալիք տեղ չէր»։ Մինչեւ Լանկա գալու ճանապրհին անտանելի կը թուէր, բայց ծերունազարդ քահանայն, զոր տեսնողը կը կարծէր թէ եօթանասուն ձմեռներ բոլորած է, տարաբաղդ Տիրանի նախկին վարժապետն էր, հաճուելեամբ ընկերացաւ, եւ տարինք յանձնեցինք ցուրտ հողին։

* * *

Մին էր ամրան հեշտին ու զուարթ երեկոյներուն զոր կրնայ Գում-գարուցին վայելել երկաթուղւոյ ճամբուն վրայ, երեկոյթ անմոռանալի իր յիշատակներուն մէջ։ Գեղեցիկ սեռը գոգցես իր ներկայութեամբը կրկին փայլ մ'էր տուած այն խուռներամ ամբոխին որ կը յառաջանար յամրընթաց Գում-գարուէն դէպի վեր։ աւելի աչքի կը գարնէր, աւելի ուշադրութիւն կը գրաւէր Վիրգինէ որ կը կը յառաջանար հոլարտ քայլերով, գրաւելով անցորդաց հիացումն ու սքանչացման ակնարկները։

Ցիրան՝ որուն աչքէն չէր վրիպած, իրեն այնպէս ելմն թուեցաւ թէ դիցուհի մըն էր յերկնից փախստական, աշխարհ եկած իր սիրտը գրաւելու։ չի վարանեցաւ ընկերանալ, և յաջողեցաւ։

Առանց դժուարութեան և արգելքի կրցած էր այն ձեռքը ուզել որուն այնչափ կ'ըզմար։ Հինգշաբթի օր մը կը կատարուէր իր նշանտութեան հանդէսը։ Թերեւս կանխաւ զգաց գլխուն գալիքը, ուզեց ժամ առաջ գործը «ալի կապել։ այլ եւս ազատ էր առանց արգելքի, կ'ելլէր կը մտնէր այն տունը ուր կը գտնուէր իր սրտին հատորը, իր միակ մտածման առարկան։ ամէն մէկ այցելութեան ատեն իր գալկացած շրթանց տակէն մեղմիկ մը կ'ըսէր, «Հարսնիքը ընենք»։

Հարուստ չէր, սրտի և մտքի ազնիւ ճաշակներով օժտուած։ ի բնէ տկար էր, հազիւ կար քսան երեք տարեկան, խոհուն ու լուրջ երիտասարդ մը, մեռեալ կ'ապրէր աշխարհային աղմուկներէ, իր միակ մտածման առարկայ ընելով Վիրգինէի հետ ժամ առաջ ամուսնութիւնը, որ իր կենաց ամրոզջութիւնը պիտի կազմէր։ Վիրգինէ եւս երկար ամիսներ շարունակ յուսաբերութեան մէջ ըլլալով, սկսած էր տարբեր սէր մը ու բուռն համակրանք մը զգալ Տիրանի մասին, գիրար սիրելով, նման համակ սիրահարներու։ Տիրանի հարցման՝ զոր կ'ուղղէր Վիրգինէի հօրը՝ ի մասին իրենց ամուսնութեան թէ «այս քանի՞ ամիս եղաւ», միշտ Տիրանը կը յուսադրէր առարկելով իր առձեռն ունեցած գործը, որուն կը պարտէր իր ազգական հարսանեաց ծախքը եւ պատրաստելիք օժիտը։

Առաւօտ մը սակայն, այդ ազնտալի օրը, իրենց տուներէց քահանայն զգալով Տիրանի սէրը, վարանմամբ ետ կը բերէր Վիրգինէի տուած խօսք-կապը քանի մը մթիթարական խօսքով։ Այդ օրէն ետքը գոգցես Տիրանի արեւը իր մուքը կ'ճաճպարէր, չէր ուզեր ապրիլ։ ի զուր կը ջանար գէթ պատճառները իմանալու միջոցը գտնել։ տրտում տխուր կ'անցնէր այն օրերը զոր այնքան վարդագոյն երազած էր երբեմն։ Մայրը, որ կը խոցուէր ի տես իր որդւոյն, դրացուհիներու խորհրդով կը ջանար իր տղան համոզել ըսելով, Բ-ԼԷԼԵ՛ Ե՞Ս։ բայց չէ, Տիրանի համար այնպէս չէր, չ'կար Վիրգինէի նման։ Սակայն մօրը ազաչանքն ու պաղատանքը յարգելու մեծ քաջութիւնն ալ ունեցաւ։ հազիւ քիչ մը կազդուրած, իր դասակարգէն չատ վար այլ սիրուն Մաննիկի գիմացը կեցած, քահանային «Տէ՞ր ես» հարցման՝ հաւանչանօք կը պատասխանէր։

Միայն իր մեղրալուսնին մէջ էր որ յիշեց Վիրգինէն։ սիրտը տուած էր, չէր կրնար ետ առնել, այնուհետեւ վայրկեան մը դադար չունէր։ տեղ մը չէր կրնար նստիլ, չարունակ կը շրջէր։ միշտ միայնակ, միշտ մտախոհ, սիրոյ այս զօրաւոր ներգործութեան տակ։ թէև առ հարկի գործի կ'երթար, սակայն չէր գիտեր ինչ որ կ'ընէր։ ամէն ոտնաձայն Վիրգինինը կը կարծէր, ամէն վայրկեան զայն տեսնել կ'ներազէր։ այլ եւս չունէր Մաննիկի հետ այն տաքութիւնը զոր ունէր ամիս մը առաջ։ անոր ներկայութիւնը ձանձրոյթ կ'ազդէր և չէր իսկ ուզեր անոր հետ կենակցիլ։ քանի մը ամիս այդ վիճակին մէջ անցնելով առաւօտ մը այլ եւս անկողնէն ելլելու քաջութիւնը չունեցաւ։

* * *

Մօրն ու Մաննիկի թախանձանօքը ըսկըսան բժիշկները իրենց առաւտուրի տեղ ընել տարաբախտ Տիրանի տունը, հակառակ իր կամքին, որոնցմէ այնչափ կը խորշէր։ բայց այն ալ չատ չի քշեց։ իր խանութին «էրգչէն արդէն հատած էր, տան աւելորդ կարասիներն ալ ծախուած, թշուառութիւնը բոլորովին մուտ գտած էր այդ տանը մէջ։ Մաննիկ ի զուր կը ջանար վանել զայն ասելով հարուածներովը ֆ-ԷՆԷՆԻՆ և ԴԷՂ-ԼԻՆ ԷԲԷԼԷՆԵՐուն առաջ։ Օր մըն ալ զգացին թէ Մաննիկի ծնողաբերութիւնը մատ է։ անհուն փափաք մը ու տենչ մը ունեցաւ իր սրտին մէջ։ կ'ըզգար թէ այլ եւս չպիտի կարենար ապրիլ։ գէթ կ'ուզէր, իւր սիրոյ պտուղը, իւր զաւակը անգամ մը տեսնել։ Այդ օրը հասած էր։ Տիրան վերնայարկէն սըխրարոյր մահասենեակին մէջ իր ցաւերով կը տառապէր, և իր արձակած նուազկոտ հառաչանքներուն կը խառնուէր իր նորածին մանկան ձայնը որ կը բարձրանար, գոգցես բողոք մը իրեն դէմ։

Անյագ տենչով մը սիրարոյր համբոյրներ դրոշմեց, գգուանքներով ողողեց նորա վարդագեղ այտերը։ ջերմաջերմ արտասուօք թրջեց այն հէգ արարածին դէմքը, որ իր երջանկութիւնն ըլլալ կը յուսար։

Արտասուեց, մէկ քանի բառեր թոթովեց, զորս ինք միայն իմացաւ։ Ցանկարծ զգաց իր բազուկներուն կարկամիլը։ ուժաթափ ինկաւ իւր մահճին մէջ, աչքերը կիսախուփ և չուշն ի հեւ։

Օրհասն սկսած էր։

* * *

Զորս ժամ էր անցած միայն իր մանկան ծննդենէն ի վեր։ Տիրանի արեւը խոնարհած էր դէպի իր մուքը։ մահը իր քսանմեայ ծածկոցը ձգած էր նորա դալկացած ու թօշնած դէմքին վրայ։ Մաննիկի լացն ու արտասուքը, մօրը ողբը ու հառաչանքը սկսան նորածին մանկան ազաղակներուն հետ յերկինս բարձրանալ իբր հզօրագոյն բողոք այն անմեղ զոհին, զոր հոր մը անգթութիւնը և, որ ճշմարիտն է, մարդու մը յամառութիւնը կերան լափեցին։

Գնալը-Կղզի։ ՄԻՐԻՃ

Սխալ է կարծել թէ, Վիշէն դուրս, փրկութիւն չկայ լեարդի հիւանդներուն համար։ 0 ՊԷ Վ-Ը Տ-Ի-ՆԷԷԷ, թիւ 6 ազբիրը, կը պարունակէ մէկ կրամ աւելի պիքարպոնատ սը սուտ քան Սէլէսդէնը և 92 միլիկրամ երկաթ փոխանակ կի։ Հետեւաբար, Վալ-Տէլիսիէօն, թիւ 6, կը բուժէ լեարդը, առանց տկարացնելու հիւանդը։

Վալ Տէլիսիօներու ընդհանուր մթերանոցն է ի Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան, Ղալաթիա, կ. Պոլիս։

Վալ-Տէլիսիէօներու գինն է 60 դրուշ 12 շիշերուն համար, որք կը յանձնուին տունը, կամ շոգենաւուց եւ երկաթուղւոյ կայարանները։ 25 շիշերը 112 դրշ 50 շիշոյ տնտուկը 216 դրուշ։

604 1—9

ՀՐԱԲԱՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼՍՈՅ

Թերա, Սարբէշ աղաճ, Թիւ 15, 17, 19 [Ազա ճամի]

Իր տեսակին մէջ միակ հաստատութիւն յԱրեւելս

Ամէնէն զօրաւոր և կատարելագործեալ գործիներով օժտուած

Պերճանք, հանգստութիւն և ժանութիւն ի միասին

ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՈՒԹՈՐ ՍԻՈՒԴԻՈ

Ն-Ի-Կ-Ի-Ն-Ի-Ա-Ի Բ-Ի-Ի-Ի Հ-Ա-Ն-Դ-Ա-Ն-Ա-Ց

ԼՈԳԱԱԱՆ ԵՒ ՏՈՒՇ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ

Եղեկարականութիւն—կախուն—Պարտեմարգ Վարայարգար—Պասամ—Ոսնաբարդ Զինավարժութիւն Աբանց

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆՈՒՒՆՆ ԵՒ ԿԸ ԲՈՒԺՈՒՒՆ

Աշարիանութիւն, Խոգեաթ, Զլխաուութիւն, Անկարողութիւն, Ազգամայրուծութիւն, Խամաքարի հիւանդութիւնք, եւն. եւն.

ՄԷԿ ՔԱՆԻ ԳԻՆԵՐ

ԼՈԳԱՐԱՆՔ	Բ կարգի 4 դրշ.	Ա կարգի 6 դրշ.
ՊԱՐԶ ՏՈՒՇ	Բ » 3 »	Ա » 5 »
ՏԱՔԹ ՋՐԻ ՏՈՒՇ	Բ » 5 »	Ա » 7 »

Դեղերով լոգարանները համար գիները կը զանազանուին դեղին դեղն համեմատ։

Բաժանորդագրութեան համար 10 % զեղչ

Դպրոցներու եւ ընտանեաց համար մասնաւոր պայմանք 35

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Մաթպախը ամիրէ իշուն ալընաճագ սոզանը գարարը գաթիսի աղսմթօսը բուվիրնն օն իւշինեճի փազար իրթէսի կիւնի վիրիկէճկինտէն թալի

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000 **"ՓԻՆԻՔՍ"** Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

51

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալ ուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստուգագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000

Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722

Տարեկան հասոյթ » » » » 12,773,779

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՂ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այսոյ նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան.

3

ՄԱԴԴՈՆԻ

ԿԻԱՀԻՊԼԸՐ

ՀԱՆՔՈՑԻՆ ԲՆԱԿԱՆ ՋՈՒՐ

Կալաքարային թթուլուտ աղբիւր ամենամաքուր

ՍԵՂԱՆԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՒ ՋՈՎԱԲԱՐ ԸՄՇԵԼԻ

Հազբու, խռչափողի բորբոքմանց, ստամոքսի և աղեաց համար յանձնարարեալ։

Հայնրիխ Մադդոնի, Գարլսպատ և Վիեննա 105

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՍԻՑ ԵՒ ՕԺՏԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Դեկտ. ամսուն

Այս ամսուան մէջ ստացուած և ստորագրուած են 844 նոր մուրհակներ (բոլոր) որք կը կազմեն ապահովագրեալ գրամագլուխ, Ֆր. 5,117,407·50

Բաժիններու գանձ. » 432 287·03

Վճարեալ մահուանց առթիւ » 296,100 —

1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հասոյթ, Ֆր. 88,469,460·35

Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարաց, Ֆր. 434,419,824·71

Վճարեալ գումար » 152,322,584·88

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակատարն Պ. ԼԻՈՆԵԼ ՊՈՆՏԻ։

Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայէրի, երկրորդ յարկ։ 105

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն ԲԱՐԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլիոյ և Բոմբէյի դէպի կանոնաւորագոյն բեռնաւորութիւն

Սամսոն, Տրապիզոն, և Պաթում երթալիք յառաջիկայ չոգենաւն է Մէրսէյ որ օգոստոս 20ին Մարսիլիայէն և օգոստոս 26ին կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ չոգենաւնէ Մէրսէյ որ պիտի մեկնի օգոս. 22ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 250 ֆրանք

Բ. » 178 »

Ուղղակի և արագ ապահովագրեալ

Նաւագէջքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւշիւք Մալէթ Մոմխանէ փողոց, Թիւ 14

14

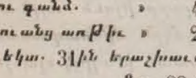

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՑ

Ոչ ամսական նաւերու ՆԱՒԱՊԵՏ ԳԱՐԼՕՒ և Ատլանտեան գծի

Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն.
Ումբրիա	7718	Գանգէսիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոմէրիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	2574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւարիա	5587	Ադրիա	2393
Սէքսոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէքսա	2143	Թրինիտատ	899
Գէլատ	1876	Մորոգոս	1855
Շեբոյգէրի	1614		

Atlas չոգենաւը նաւապետ Պարլօու, Լիվերբուլէն ամսոյ կ'սպասուի օգոս. 29ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ էրգ-կոմբ

Thomas C. Joly

Թիւ 1, Քիւշիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

85

Առաջնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՈՏԱԼԷՏ ՆԻՒԹԵՐ

ՔՐԱՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒԵԱՆ, 117, ՆԻՒ ՊՈՆՏ ՍՏՐ. ԼՈՆՏՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ

ԼԷ ԺՈՒԱՅՕ ՏԸ ԼԱ ԴՈՒԲՈՆ, Նոր արանչելի հոտ
ՔՐԱՊ ԷՖԷԼ ՊԼՈՍՍՈՄ, վարդի խնձորենոյ ծաղիկք
ՋԱՐԻՆԱ, Ուռուական գագանոյշ հոտ
ՀՈՒԱՅԹ ԼԻԼԱՔ, ճերմակ եղիսեանի
ԳՈՐԻԼԼՈՒՍԻՍ, Նարկիզ
ԲԱՅՍՈՒ ՎԻՈԼԷԹ, Հեշտաբոյր
ԱՍՊՈՏԼԷԼ, ՕՐԻԻՏԻԱ, ՁԻՒՐ, ԱԼԵՆ.
ՀՈՒԱՅՏ ԷԼԻՍԻՈՐՈՒ

ԷՆ. ՊՈՒՔԷ
ՅՈՎԻՒ ԴԷԼՊ
ՕՐՈՒԲԱՆԱՒԱ
ՎԻՈԼԷԹ
ԻԼԱՆԿԻԼԻԱՆԿ
ՄԻԼՖԼԷՕՒ
ՁԵՐՄԱԿ ՎԱՐԴ ևն.

«Քրապ էֆէլ Պլոսսոմի առթիւ, Լոնտոնի Քու�լրագիրը կ'ըսէ. «Եղանակին ամենէն նորելուկ հոտերէն գերազանց կը համարենք Քրապ էֆէլ Պլոսսոմը, Լոնտոնի Քրաւուն ընկերութեան. կը ծախուի թագի ձեւով խիստ ունչող չիչերու մէջ. Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են.

ԼԱՎԱՆՏԸՐ ՍԱԼԴԻ, անգլիական ազգ լավանտայով — «Վայելուչ Նորելուկ արդուզարդի սեղանի համար. Լավանտայի գերընտիր անուշահոտութիւն. եթէ շիշը մէկ քանի վայրկեան բաց թողուս, սենեակին օդը կը մաքրուի և կը զովանայ։» Այս դէպ կ'ըսէ Լոնտոնի «Տիկնանց Լրագիրը»։ Գերազանց պայման մըն է ընդդէմ գլխու ցաւերու, հարբուխի ևն։ Կը ծախուի թագի ձեւով խիստ ունչող կանաչ շիշերու մէջ։ Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են։

ՕԲԱԼԻՆ-փոշի։ Տիկին Աստլենա Բադդի կը գրէ. «Փոխանակութեամբ կ'ըսեմ թէ ձեր Օբալինը շատ գերազանց կը գտնեմ. մարմնի վրայ կը թողու շատ հաճելի տպաւորութիւն մը։

ԱՏԵԼԻՆԱ ԲԱԴԴԻ»

ՆՈՒԻՐՔ ՕՏԱՆԵՐ վրայի խնձորի ծաղիկներով Սամսն Զարինա, Աւոն Լիլիա Պլան, Աւոն Ռոզ Անկլէզ, վիոլէզ անկլէզ։ Անգլիական Քուլնեի ջուր, Անգլիական լավանդայի ջուր, Քոլոն Քրէմ և այլն։

Մանաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով. Մ. ԷՍՊՈՒՈՆՏ ԴԱՐՊԻԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 և 67

106

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Քան տասնամեայ յաջողութիւն Լիսաբոն, Յունաստան, Ամերիկա, Ի Հնդկաստան, Արեւելք և Եգիպտոս — Շարադրամ 1885ի Անվերայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Մելբուռնի, 1888ի Մէլբուռնի և Պուռնէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիեննայի միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ պիդդերն է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իրը զգուշական դարմանական ճանճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և թոյներուն։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԱ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, դիմու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ընդկիրք, բոլոր ծանօթ պիդդերներէն և ամէնէրէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իրը ախորժարար։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ կարելի է խառնել զանց վերմութի, գինիի, սեւեռի ջրոյ և խաշուէի հետ.

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՔԷՔԻԱ

107

Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյուք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վերի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ամրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումի կ'ըսէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Լենդիական, Գերմանական եւ Պէլճիական բերբերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են՝ օժտի համար ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, բանուած, կիսագզնաբ, քալիքօ, քրթէ, թաշկինակ, սեղանի պիտոյք, շապիկ, շապիկներք, ստամանք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդագործուածք, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելումի քրտնէ նաև տպագրուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճոխ է պիտքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելագոյն գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու քաղաքացի հանմամբ ի գործ դնելով ինչ որ տարբերն։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամեն տեսակ զգեստներ բարեներ խիստ չափաւոր գներով։ Կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ.

ՍԱԿԱՐԱՌՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՑ

8

ԿԷՍ ԴԱՐՈՒ ՑԱՋՂՈՒԹԻՒՆ.—53 վարձատրութիւնք՝ որոց 14ը ոսկի միտալ եւ 15ը պատուոյ վկայագիրք.

Մէնթայի ճշմարիտ Ալքոլը՝

ՌԻՔԼԷՍԻ ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՈԼՆԷ

Մարսողութեան, ստամոքսի և գլխու ցաւերու համար գերազանց

Միակ ճշմարիտ ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՈԼՆ է որ հեշտահամ, առողջ և ածան ըմպելի մըն է, տաք երկիրներուն մէջ անհրաժեշտ։ Զգուշական հզօր դեղ մըն է ընդդէմ տարափոխիկ հիւանդութեանց. ինչպէս և որդազարդի ու ակռայի ընտիր ջուր մը։—կը գտնուի ամէն լաւ Դեղավաճառատանց և Դեղարաններու մէջ։

Կ. ԵԱՒՈՒԻ ԱԱՆԻ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ԼԻՈՆ, 9, Գուա մ'էնգլուիլ.

ՌԻՔԼԷՍԻ ՄԷՆԹԱՅԻ ԲԱՍԹԻՃՆԵՐԸ

Պահանջել Ռիքլէսի անունը

Կեդրոնատեղի Բարիզ, 14, Ռիշէ փողոց.

150

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՒԻ։—Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱՒ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բաւական համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնաստութիւն, զառանցանք, առանական կարողութեան վաղաժամ կորուստ, եւ առանական պլծերու կորուստէն յառաջ եկած ամեն գործարանական խանգարում.

Կը բուժէ գժուարամարսութիւնը, ջղային եւ արտի հիւանդութիւնները, լեարգի եւ երիկամնոյ հիւանդութիւններն, արեան չրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապաւում. Կը կասեցուցնէ կենսական պլծերու ոնէ կորուստ որ յառաջ եկած է ուեւէ պատճառէ։

Ջղային սկարութեան եւ սաստ հեռեւանոց մէջ այս գեղին ազդեցութիւնն անմոլական եւ Ճոյուն է Մեկամսոյ գործածութեան զգացուցեալ եւ սիրտ ինչ կ'ամենանան ճշմարտապէս հրաշալի արդիւնքներ մը։

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՒԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'տեղծէ, արեան մէջ մուտանելով կենսական եւ լեկարական տարրը, փոխելու, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է Առնական կորովը կը կենդանացուցէ մարդկային ամբողջ գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տարով հաւասարակշռութիւն մը։ Այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել զատանութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Ախորժակ մ'է, կը զատ եւ կը ճաշակեն արիւնն եւ նոր առաջութիւն ի գլուխ ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրեն իսկ, ջղային գրութեան եւ մասնաւորական կարողութեանց նշանաւոր յաւելումը եւ կորուստեան եւ բարձրութեան զգացմամբ մը այլ վարժութիւնն հիւանդը չատուց ի վեր կ'սպասէր։ Մարդոյութիւնը վերանորոգուած է։ Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Ագեաց պատճառ կանանաւորապէս կը կատարուի։ Քունը կը լիցի հանդարտ եւ կազդուրիչ։ Դեմքը կ'սկսի լենալ, շրթունքը կը գունաւորին, աղեքը ջղուն կը լիցի, մարմնոյ պոյծաւ եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մարդը այլ կ'սատանան.

Զգուշացիք սուտ նմանութիւններէն։ Ֆոսֆոր Լալուի ճշմարիտ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ պարունակեալ է մեն չիշերուն մէջ որ բրիտանական կառավարութեան գրոյցը կը կրեն սա բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England գրան փաթաթուած։ Այս գեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ, և ի բազմաթիւ վաճառատոր եւ ինքնակալ կեղծեր.

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,

106

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 եւ 97.

ՄԱՐԱՎԻԼԻԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ասանիա կը Ընկ խոչանիներն և ուանկ կերպով յառաջ եկած ապիները։ Կ'անհետացնէ ծաղկի նշանները, յանկերդ, արեան թարամ ապրուցքը եւլն։

Դեմքին կուսաց երիտասարդութեան ամէն հրապոյրները։ Դեղեցիկ սեռին ներքին խնամոց համար թանկագին գիւտ։

Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչն է Պ. Ֆ. Պէյլիս, Ֆերքլեան խան, Պոլիս։ Ընդհանուր մթերանոցն է Լամանտ Գարուանա, Ղալաթիա, Սիւրքաք գալաբրամ, Ալյմանայի քով։—Կեղծերէն զգուշանալու համար, դիմել միայն մթերանոցին։ 33

ՊՈՒՏԱԲԼԷԹԻ ՄԱՔԲՈՂԱԿԱՆ

(ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ) ԱՂԲԻՒՐ

1885ին Հունգարիոյ Մայրաքաղաքի Տիեզերական Ցուցահանդէսին մէջ յառաջադիմութեան, մրցման կարողութեան եւ արտասանման մեծ միտքն ստացած է, զոր այդ ցուցահանդէսին դաստաբերը նշանակած էին իրը առաջին մրցանակ մաքրողական հանքաղբոց համար։

Այս աղբիւր մեծագոյն մրցանակներն պատուած է ինն ցուցահանդէսի մէջ. կը փայլի եօթն ոսկեայ եւ արծաթեայ միտալներով. բայց ասոնք բժշկական աշխարհին համաձայնութեամբ կը վայելէ իր ազդեցութեան և անուշութեան զարմանալի կարողութեան համար։

ՖՈՒՆՏՈՒԱ-ԺՕԶԷՖ աղբիւրը վերջերս գրաւուած է Բարիզի բժշկական Ակադեմիային և Լոնտոնի Համաձայնութիւն Լընդրն-Հոսբիտալ հիւանդանոցին. բաց ասած, այս ջուրն արդէն առաջին փորձով կը յայտնէ ինքզինքը։ Այս ջուրին վրայ տեսքնալներ ձրիաբար կը տրուին այս ջրին բոլոր մթերանոցներու, դիմաւոր դեղատանց և Պուտապեշթի գրասենեկին մէջ։

Նմանօրինակ ուրիշ ջրերու հետ չափաբերեան առաջին առնելու համար, խոհեմութիւն է միշտ փնտռել «Ֆրանսուա-Ժոզէֆի մաքրողական Ազ գիւր»ին Նշանը որ կը գտնուի ամէն չիշերուն վրայ։

ՄԱՔԲՈՂԱԿԱՆ ԱՂԲԻՒՐ

RANÇOIS JOSEPH

ՊՈՒՏԱԲԼԷԹԻ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ)

Տիեզերական կերպով ընդունուած է իւր անվրէպ ազդեցութեան համար։

ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ ԿԸ ԵԱՒՈՒՍ

Կը գտնուի Տ. և Մ. Մէզիքի և Ս. Քրիստոֆէ Պոլիս, Ս. Գասդրիատէս և Ա. Թիթեա Ղալաթիա, Ճ. Քանդաք՝ ի Բերա, Թուրքիոյ համար լրտեսական է Պ. Ֆ. Պէյլիս, ի Պոլիս։ 34

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՓԻԼՃԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1890, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՓԻԼՃԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՃԷ

ԹՎԻՆԱՇԱՄԱՐ ԿԱՌԱՆԹՄԲՈՑ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50
	Առաւօտ												Իրիկուն											
Կ. Պոլիս	6 30	7 ...	7 30	7 50	8 30	9 ..	9 30	10 ..	10 30	11 ...	11 30	12 ..	1 30	2 ...	2 30	3 ..	4 ...	4 30	5 ..	5 30	6 ...	6 30	7 ...	7 30
Գեաւուզ-գաբու	6 49	7 9	7 39	8 8	8 39	9 9	9 39	10 9	10 39	11 9	11 39	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 9	4 39	5 9	5 39	6 9	6 39	7 9	7 41
Եէնի—գաբու	6 43	7 13	7 43	...	8 43	9 13	9 43	10 13	10 43	11 13	11 43	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 42	5 13	5 42	6 13	6 43	7 13	7 45
Սամաթիա	6 49	7 19	7 48	...	8 49	9 18	9 49	10 19	10 49	11 18	11 49	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 47	5 19	5 47	6 19	6 49	7 19	7 51
Եէսի—գուլէ	6 54	7 23	8 1	8 22	8 54	9 21	9 54	10 2.	10 54	11 21	11 54	12 22	1 54	2 21	2 54	3 23	4 25	4 54	5 24	5 50	6 24	6 53	7 23	7 56
Մագրիգիւղ	7 9	7 33	8 12	8 39	9 6	...	10 5	10 35	11 6	..	12 6	...	2 6	...	3 5	3 36	4 35	5 5	5 36	...	6 36	7 4	7 34	8 7
Ալ Սթէֆանոս	7 18	...	8 21	8 52	9 15	...	...	...	11 15	...	12 17	...	2 15	...	...	3 45	...	...	5 45	...	6 47	...	7 42	...
Գիւշիւք Չէք.	...	...	...	9 2	...	...	...	...	...	...	12 25	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 55	...	...	...

ՓԻԼՃԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՃԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՎԻՆԱՇԱՄԱՐ ԿԱՌԱՆԹՄԲՈՑ

	5	7	9	11	13	15	17	49	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	51	49
	Առաւօտ												Իրիկուն											
Գիւշիւք Չէք.	...	6 50	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 6	...	...
Ալ Սթէֆանոս	6 30	7 ...	...	8 ...	8 30	...	9 30	...	...	...	...	...	1 20	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 40	7 10	7 40	8 11	8 40	...	9 40	10 10	10 40	...	11 30	...	1 30	...	2 30	...	4 ...	...	...	...	...	7 18	...	...
Եէսի—գուլէ	6 52	7 22	7 51	8 23	8 52	9 26	9 53	10 24	10 53	11 26	11 53	1 24	1 40	...	2 40	3 10	4 10	4 40	5 10	...	6 ...	...	...	...
Սամաթիա	6 56	7 26	...	8 26	8 56	9 29	9 57	10 28	10 57	11 29	11 57	1 28	1 53	2 26	2 53	3 24	4 24	4 53	5 23	5 55	6 23	7 34	7 57	8 29
Տաւուզ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 57	2 29	2 57	3 28	4 28	4 57	5 27	5 58	6 27	...	...	8 38
Եէնի—գաբու	7 2	7 32	...	8 32	9 2	9 34	10 3	10 34	11 3	11 34	12 3	1 34	2 3	2 34	3 3	3 34	4 34	5 3	5 33	6 4	6 33	...	...	...
Գուլամ—գաբու	7 8	7 38	7 59	8 38	9 8	9 38	10 8	10 38	11 8	11 38	12 8	1 38	2 8	2 38	3 8	3 38	4 38	5 8	5 38	6 8	6 38	7 42	8 6	9 43
Կ. Պոլիս	7 16	7 46	8 7	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	11 46	12 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 16	5 46	6 16	6 46	7 50	8 15	8 51

Փոքր ծրարներն տեղադրելի կ'ընդունուին ամեն կառափնի մէջ, իսկ մեծ ծրարը Պոլսէն Մարմարիդիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մէջը բանաղ կառափնոց մէջ մինչ կ'ընդունուին. Թիւ 1 և 2 կառափուտները ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վագոններ. մինչ կառափուտներն ունին միայն Բ. և Գ. վագոններ։